

Univerzita Karlova
Filozofická fakulta

Anna Panova

**Předmětový infinitiv v češtině a ruštině s ohledem na výuku
češtiny pro cizince**

Verbs with infinitive complements in Czech and Russian with respect to
teaching Czech for foreigners

Diplomová práce

Ústav bohemistických studií

Studijní obor: Čeština pro cizince

Vedoucí práce: Mgr. Andrea Hudousková, Ph.D.

2017

Na tomto místě bych chtěla poděkovat své vedoucí Mgr. Andree Hudouskové, Ph.D. za vedení mé diplomové práce, za její ochotnou pomoc při konzultacích, za cenné rady, připomínky a za její trpělivost.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne:

.....

podpis autora

Anotace a klíčová slova

Anotace

Práce se bude věnovat srovnání vazeb sloves s předmětovým infinitivem v češtině a ruštině. Cílem diplomové práce je objevení rozdílů v infinitivních a předmětně infinitivních vazbách sloves v češtině a ruštině a také navrhnout využití vyjevených rozdílů v procesu výuky češtiny jako cizího jazyka pro ruské mluvčí.

Klíčová slova

slovesné vazby, předmětový infinitiv, čeština, ruština, čeština pro cizince

Abstract

The thesis is focused on comparing verbs with infinitival complements in Czech and Russian. The aim is to establish a list of verbs with different complements in Czech and Russian and use those differences in the proces of teacheing Czech as a foreign language for Russian speakers.

Key words

verb patterns, objective infinitive, Czech, Russian, Czech for foreigners

Obsah

Úvod.....	7
1. Teoretická část	8
1.1 Předmět v češtině	8
1.1.1 Způsoby vyjádření předmětu	8
1.1.2 Vyjádření předmětu pomocí vedlejší věty	10
1.1.3 Vyjádření předmětu pomocí infinitivu	11
1.2 Předmět v ruštině.....	12
1.2.1 Způsoby vyjádření předmětu	12
1.3 Infinitiv v češtině.....	14
1.4 Infinitiv v ruštině.....	15
1.5 Práce s národními korpusy	16
1.6 Principy tvoření didaktických testů.....	18
1.6.1 Základní vlastnosti testových úloh	18
1.6.2 Typy testových úloh.....	19
1.7 Společný Evropský referenční rámec a jeho funkce ve výuce cizích jazyků	20
1.8 Definice kontroly a její charakteristiky.....	21
2. Praktická část	23
2.1 Česká slovesa kontroly, vybraná z ČNK.....	23
2.1.1 Vazby sloves kontroly ze seznamu ČNK a jejích ruských ekvivalentů	23
2.2 Česká slovesa s infinitivními vazbami.....	42
2.2.1 Přehled existujících seznamů sloves s předmětovými infinitivy	42
2.2.2 Vazby sloves s předmětovými infinitivy v češtině a ruštině	51
2.3 Rozdíly v předmětových a infinitivních vazbách mezi češtinou a ruštinou.....	54
3. Praktická cvičení na valenci sloves v češtině a v ruštině.....	58
Závěr	65
Seznam odborné četby a zdrojů	67

Seznam zkratk

ČNK, – Český národní korpus

SERR – Společný evropský referenční rámec

Korp. – příklad z korpusu

Lop. – příklad z Valenčního slovníku českých sloves (Lopatkova 2008)

Úvod

Diplomová práce je věnována srovnání vazeb sloves s předmětovými, ale i jinými infinitivy v češtině a ruštině. V současné době existuje početné množství srovnávacích jazykových studií, jejichž předmětem jsou rysy češtiny společné nebo zásadně odlišné od konkrétních vybraných jazyků. Komparativní studia demonstrují vzájemný vliv mezi jazyky při osvojování jednoho z nich, což umožňuje široké použití výsledků v oblasti didaktiky. Studia se stále doplňují podrobnými výzkumy nejrůznějších jazykových jevů. Z tohoto důvodu byla jako předmět diplomové práce vybrána slovesa s infinitivními vazbami, především předmětovými, která ještě nebyla prozkoumána z námi vybraného hlediska. Pro srovnání byla v rámci této práce zvolena ruština, jejíž mluvčí patří k nejpočetnějším zájemcům o studium českého jazyka.

Cílem diplomové práce je odhalit rozdíly v infinitivních a předmětně infinitivních vazbách sloves v češtině a ruštině a také navrhnout využití vyjevených rozdílů v procesu výuky češtiny jako cizího jazyka pro ruské mluvčí.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V první části je představen přehled skladebních charakteristik předmětu a infinitivu ve vybraných jazycích a popsány korpusy, jejichž materiály byly použity v druhé části práce.

Praktická část se pak skládá z analýzy zvoleného materiálu a na jejím základě vypracovaných didaktických cvičení. Provedená analýza vychází ze seznamu sloves kontroly vypracovaného výzkumníky Českého národního korpusu, konkrétně jednoslovných predikátů. Pro každý z těchto predikátů byl nalezen ruský ekvivalent či ekvivalenty a porovnány možnosti jejich vazby s infinitivem, zejména s předmětovým. Také v obou jazycích byly prozkoumány jejich možné vazby s vedlejšími větami předmětovými se spojkami *aby* a *že*. Následně analýza pokračovala porovnáním těchto vazeb u sloves řídících infinitiv pouze ve funkci podmětu vybraných z existujících publikací věnovaných infinitivům. Na tomto základě byly vytvořeny seznamy sloves, která mají v ruštině odlišné vazby. Výstupem těchto analýz se staly příklady cvičení na slovesné vazby, určené pro rusky mluvící studenty češtiny.

1. Teoretická část

1.1 Předmět v češtině

1.1.1 Způsoby vyjádření předmětu

Podle popisu skladby českého jazyka je předmět charakterizován jako větný člen, který rozvíjí sloveso nebo přídavné jméno (jakékoli větné platnosti) jimž je řízen a s nímž tvoří syntagma. Význam předmětu ve větě české popisné gramatiky označují jako udávání představy, které se obsah řídicího členu přímo týká. (Šmilauer, 1966, str. 197, Grepl, Karlík, 1998)

Výše zmínění autoři dělí všechna slovesa z hlediska jejich předmětových vazeb na předmětová, tudíž která se mohou rozvíjet předmětem (*např.: dát, vládnout, užívat*) a bezpředmětová, která se předmětem rozvíjet nemohou (*ležet, spát, běžet*).

Předmětová slovesa jsou pak dělena na přechodná a nepřechodná. Předmět, který se řídí přechodným slovesem, odpovídá na otázky čtvrtého pádu (koho? co?) a předmět, který se řídí nepřechodným slovesem odpovídá na otázky ostatních pádů, jak prostých, tak i předložkových.

Bezpředmětnost a předmětnost se u sloves může střídát podle jejich významu; některá slovesa jsou v jistých významech předmětová, v jiných bezpředmětová (*komín kouří – kouřit doutníky, srdce bije – hodiny bijí půlnoc*). Předmětová slovesa se obvykle stávají bezpředmětovými ve významu „označení stále vlastnosti“ (*kůň dobře nese, štěp rodí, barva drží, pes kouše atd.*)¹

Ve větě se předmět podle Šmilauera může vyjadřovat různými způsoby pomocí:

1) podstatného jména

- v akuzativu, jenž je nejvlastnější pád předmětový, vyjadřující obecně zásah děje (přečíst článek, potkat souseda, postavit plot);
- v instrumentálu, vyjadřující přechodnou účast děje na dané substanci a spojující se především se slovesy vnímání (*oči plály ohněm, ulice zněla rachotem motorek*), slovesy s významem plnosti, hojnosti (*naplnit sklenici vodou, mladý muž kypěl zdravím*), slovesy

¹ Šmilauer, Vladimír. Novočeská skladba. Státní pedagogické nakladatelství: 1966.

označující duševní stav (*spokojit se s malým pokojem, chlubil se vítězstvím*) a některými jinými;

- v genitivu, jenž vyjadřuje omezení účasti na označeném jevu a dělí se na genitiv částečný (*nalit vína, ukrojit si chleba*), záporný (*nemít sil, nevidět břehu*), cílový (*hledat ochranu, zeptat se matky*) a odlukový (*vzdát se trůnu, bát se výšek*);
 - v dativu, který vyjadřuje vzdálenější předmět a má rozsáhlý souhrn významových kategorií sloves, se kterými se pojí. Mezi tyto kategorie patří například slovesa vyjadřující prostorový vztah (*přiblížit se k cíli, uniknout myšlenkám*), slovesa vyjadřující vztah přízně a nepřízně (*vyhovět divákům, škodit sebevědomí*) aj.;
- 2) infinitivu (viz. kapitola 1.1.3);
- 3) vedlejší věty, které v souvětí závisí na určitých významových kategoriích sloves, s nimiž se nejčastěji spojuje pomocí spojovacích výrazů *že, aby a jak*. Mezi uvedené významové kategorie sloves patří slovesa vnímání, poznání, vědění, myšlení (*Věděl jsem, že zítra pojedeme na ples.*); slovesa označující projevy (*Chlapec povídal, že jeho otec je lékař.*) slovesa označující vůle (*Chci, abys mě poslechl.*); slovesa vyjadřující city (*Cítil, že ho má ráda.*) a některá jiná;
- 4) hlavní věty, což se vyskytuje většinou na hovorové úrovni a v značně menší míře v porovnání s větou vedlejší. Jak uvádí popisy skladby češtiny, řídicí věta předmětná často mívá povahu parentetickou (*Říkám, že všechno dobře dopadne. – Vidíte, lidé se baví.*).

Podle významu se předmět dělí na vnější a vnitřní. Vnější předmět je na ději slovesném nezávislý, byl už před ním a trvá mimo něj (*Vinař kopal vinici*). Předmět vnitřní je na ději slovesném závislý, vzniká jím teprve (*Stavitel staví dům.*).

Obyčejná poloha předmětu ve větě je za slovesem řídicím. Odchytky od této polohy jsou způsobovány:

- potřebami aktuálního členění;
- vlivy citu a vůle;
- u příklonek.

1.1.2 Vyjádření předmětu pomocí vedlejší věty

Vedlejší věty předmětné v souvětí závisí na určitých významových kategoriích sloves, s nimiž se nejčastěji pojí pomocí spojovacích výrazů *že, aby a jak*. (Šmilauer 1966, s. 241) Mezi takové významové kategorie sloves patří níže uvedené skupiny sloves.

1. Slovesa vnímání, poznání, vědění, myšlení. Slovesa dané kategorie lze rozdělit na další podskupiny podle významových odstínů.

a) Do první podskupiny patří slovesa, jejichž význam se omezuje pouze na samotný proces vnímání: *vnímat, pozorovat, postřehnout* aj.

b) Druhá podskupina zahrnuje slovesa označující kognitivní činnost, konkrétně proces poznání: *poznat, dozvědět se, objevit* aj.

c) Třetí podskupina se vyznačuje významem „přivedení k poznání“: *upozornit, dokázat, vysvětlit* aj.

d) Čtvrtá podskupina je sémanticky podobná druhé, stejně totiž odkazuje se na kognitivní činnost, ale na rozdíl od ní označuje tuto činnost jako stav, nikoliv proces: *vědět, pamatovat, uznávat* aj.

e) Do páté podskupiny většinou spadají v širokém smyslu modální slovesa: *domnívat se, tušit, čekat* aj.

f) Význam sloves šesté podskupiny lze charakterizovat jako „proces přemýšlení, rozhodování“: *myslet, rozmyslet se, uvažovat* aj.

2. Slovesa označující projevy: *řici, vyprávět, zavolat, zdůrazňovat, ptát se, chválit* aj.

3. Slovesa vyjadřující rozličné city: *bát se, hrozit se, zlobit se, lekat se* aj.

4. Širší skupina sloves označujících vůli se ze sémantického hlediska skládá z několika níže uvedených podskupin.

a) První podskupina zahrnuje slovesa s významem „mít vůli“: *chtít, přát si, žádat, toužit* aj.

b) Do druhé podskupiny patří slovesa vyjadřující opačný význam „nemít vůli“: *nechtít, váhat, rozpakovat se* aj.

c) Třetí podskupina je charakterizována významem „pojmout vůli“: *rozhodnout se, umínit si, předsevzít si* aj.

d) Význam čtvrté podskupiny sloves zní jako „osvědčení vůle“: *zavázat se, slíbit, nabízet* aj.

e) Pátá podskupina vyjadřuje „uplatňování vůle o něco“: *snažit se, hledět, koukat, dbát, namáhat se* aj.

f) Šestá podskupina se vyznačuje sémantickým odstínem „uplatňování vůle vůči někomu“: *dát, dovolit, dopřát, nařídít, žádat* aj.

5. Pátou skupinu tvoří zbytek sloves, která se svou sémantikou liší od všech výše uvedených skupin: *zasloužit, dovést, stačit, umožnit, znamenat* aj.

1.1.3 Vyjádření předmětu pomocí infinitivu

Karel Svoboda (1962) ve své práci věnované infinitivu uvádí následující definici předmětového infinitivu: „Infinitiv předmětový vyjadřuje děj (stav), jehož konatel (nositel) se vyrozumívá z podmětu nebo předmětu řídicího výrazu nebo ze situace“ (Svoboda 1962, s. 81).

Předmět vyjádřený infinitivem ve větě závisí na určitém slovese, ve spojení s kterým nese v sobě hlavní větný obsah. Určité sloveso v tomto případě označuje buď fázi děje, nebo jeho modalitu v širokém smyslu daného pojmu.

Skupina tak zvaných modálních sloves je nejširší, jelikož v tomto případě modálnost představuje obsáhlou sémantickou kategorii, která se skládá z nejrůznějších sémantických odvětví a následujících podskupin.

a) První nejrozsáhlejší podskupinu tvoří slovesa označující vůli. Tato skupina se dělí na šest dalších sémantických podskupin, které se úplně shodují se stejně označenou skupinou sloves, řídicích vedlejší větu předmětnou (viz. kapitola 1.2.).

b) Druhá podskupina zahrnuje slovesa s významem „nutnost, povinnost“: *muset, mít*.

c) Třetí zvláštní podskupinu tvoří jediné sloveso *potřebovat*.

d) Významová kategorie čtvrté podskupiny je „právo, možnost“: *smět, znát, dokázat* aj.

e) Slovesa páté podskupiny vyjadřují „schopnost“: *umět, dovést, dokázat* aj.

f) Šestá skupina se vyznačuje sémantikou „zvyk“: *zvyknout, naučit se, zapomenout* aj.

Další skupina fázových sloves zahrnuje všechna slovesa označující začátek, vývoj a ukončení děje: *začít, počít, zůstat, přestat, nechat* aj.

Do zvláštní kategorie pak spadají slovesa, jejichž sémantika se odlišuje od všech výše uvedených skupin: *domnívat se, znamenat, slyšet* (v případě spojení s neosobními slovesy: *slyším hřmít*).

1.2 Předmět v ruštině

1.2.1 Způsoby vyjádření předmětu

Mluvnice ruštiny pro cizince definují předmět, neboli rusky *дополнение* (doslovně – doplnění) jako rozvíjející větný člen, který je určovaným členem řízen a vyjadřuje bytost, věc nebo jev zasažený dějem nebo stavem a kterých se tento děj nebo stav přímo týká (Bauer a kol. 1960, s. 241).

V ruštině se předmět vyjadřuje téměř obdobným způsobem jako v češtině, a to pomocí podstatného jména nebo infinitivu. V roli řídicího členu může vystupovat citoslovce, přídavné jméno nebo příslovce, nejčastěji však jim bude pochopitelně sloveso.

Některá slovesa nemohou mít při sobě předmět (*лежать, идти, сидеть, стоять* aj.) a nazývají se **bezpředmětová** (podměťová). Slovesa, u nichž je předmět možný, jsou **předmětová**. Ta se pak dělí na přechodná, s předmětem přímým (*видеть, любить, писать что-либо*) a na nepřechodná, s předmětem nepřímým (*верить чему-нибудь, заниматься чем-либо*). Přechodná slovesa mívají někdy při sobě vedle předmětu přímého i předmět nepřímý (*Я попросил соседей о помощи.*). Podobně mívají druhý předmět i slovesa nepřechodná (*Я извинился перед преподавателем за опоздание.*).

Podle formy vyjádření se v ruštině předmět při slovese dělí na přímý a nepřímý.

Přímý předmět (прямое дополнение) se vyjadřuje pomocí podstatného jména v akuzativu: *читать газету (číst noviny), писать статью (psát článek), открыть дверь (otevřít dveře).*

V řadě konstrukcí s přímým předmětem je možné provést tak zvanou pasivní transformaci, tzn. přechodné sloveso je použito v rodu trpném: *Репортер задал вопрос – Вопрос был задан репортером (Novinář položil otázku – Otázka byla položena novinářem).*

Nepřímý předmět (косвенное дополнение) se vyjadřuje pomocí podstatného jména v pádě jiném než akuzativ. Tento typ předmětu může být vyjádřen následujícími prostými a předložkovými pády:

- genitivem, jenž se většinou spojuje se zvratnými slovesy (*держаться взгляда, коснуться вопроса, добиваться результатов*) a také s neosobními slovesy (*не хватает времени, воды убывает*);

- dativem, jenž je častý u mnoha sloves a jehož základní funkcí je vyjadřovat nepřímý předmět (*обстоятельства ему благоприятствуют, больному полегчало*)
- instrumentálem (*трясти ногой, управлять машиной, обмениваться опытом*).

V ruštině není infinitiv po slovesech vnímání (*видеть, слышать* apod.). Místo něho je třeba užít obsahové věty s *как/что*, podstatného jména dějového, nebo se prostě infinitiv vynechá (*Видел jsem кáacet stromы - Я видел, как рубят деревья, Слышел jsem выprávět - Я слышал старинную легенду.*)

Jak již bylo zmíněno, jisté významově vymezené skupiny sloves mohou mít u sebe předmět vyjádřený infinitivem. Podle toho, zda stojí infinitiv u slovesa přechodného nebo nepřechodného, lze i tu rozlišovat infinitivní předmět přímý a nepřímý. Podle činitele děje lze předmětové infinitivy rozdělit na stejnopodmětné, které mají činitele děje totožného s podmětem určitého slovesa (*Он обецал прийти – Слбил прийти*), a na různopodmětné, které mají činitele děje totožného s předmětem tohoto slovesa (*Он велел мне прийти - Приказал ми прийти*).

Obdobně jako v češtině, v ruštině se rozlišují stejnopodmětný a různopodmětný infinitivy.

Stejnopodmětný infinitiv může být předmětem, stejně jako v češtině u sloves modálních v širokém smyslu, tudíž u sloves vyjadřujících volný vztah subjektu k ději. Přitom základní modální slovesa (*мочь, уметь, хотеть* aj.) tvoří s infinitivem jediný větný člen. Tuto skupinu obdobně jako v češtině lze rozdělit na několik významových podskupin (Bauer a kol. 1960, s. 176).

- slovesa vyjadřující vůli, snahu, odhodlání nebo zvyk: *желать, осмелиться, собираться, пытаться* aj;
- slovesa s významem „souhlasit s něčím, domluvit se na něčem“: *согласиться, договориться, условиться* aj;
- slovesa vyjadřující rozhodnutí, slib, přísahu, závazek k nějaké činnosti nebo hrozbu nějakou činností: *решиться, обещать, грозить* aj;
- slovesa vyjadřující kladný nebo záporný citový vztah k ději: *жалеть, любить, предпочитать* aj;
- slovesa vyjadřující domnění, představu, naději: *думать, предполагать, надеяться* aj;

f) slovesa vyjadřující odmítnutí, nechut', ostych nebo obavu něco vykonat: *отказываться, избегать, лениться, стыдиться* aj;

g) slovesa s významem „přivyknout, naučit se, zapomenout, stačit nebo nestačit vykonat nějaký děj“: *привыкнуть, отвыкнуть, научиться, забыть, уснуть* aj;

Různopodmětný infinitiv slouží jako předmět také u modálních sloves v širokém smyslu, ale v tomto případě pouze u těch, která vyjadřují uplatnění vůle podmětu na někom jiném. Činitelem infinitivního děje je tedy předmět přísudkového slovesa, vyjádřený dativem nebo akuzativem jména anebo nevyjádřený. Podle významu slovesa, s nímž se pojí předmětový infinitiv různopodmětný, ruské mluvnice rozlišují následující podskupiny (Bauer a kol. 1960, s. 176):

a) slovesa vyjadřující rozkaz nebo zákaz činnosti, donucení nebo zabránění: *велеть, запретить, принудить, заставить, мешать* aj;

b) slovesa vyjadřující svolení k něčemu, umožnění něčeho, naučení něčemu: *разрешить, позволить, помочь, научить, учить* aj;

c) slovesa vyjadřující radu, návrh, prosbu, přesvědčování, přání: *советовать, предлагать, требовать, уговаривать, просить* aj;

d) neosobní slovesa vyjadřující nutkání k něčemu: *меня тянет, дёрнуло, угораздило* aj;

V ruštině se s infinitivem nespojuje sloveso *дать*. Při překladu do češtiny se sloveso *дát* s modálním významem buď nevyjádří, nebo se sáhne k opisu. (*Dal jsem si ušít oblek. – Я отдал шить костюм.*)

1.3 Infinitiv v češtině

České mluvnice definuje infinitiv jako slovníkovou formu slovesa pouze pojmenovávající děj a nepřisuzující ho v žádné modálnosti (Šticha 2013, Cvrček 2010). U infinitivů se rozlišují kategorie rodu, činného a trpného (*postavit – být postaven*), slovesného vidu, dokonavého a nedokonavého (*stavět – postavit*), infinitiv také může podobně jako finitní slovesa řídit pád předmětu.

Ve větě může český infinitiv plnit následující syntaktické funkce:

- součásti složitého přísudku;
- podmětu (*Napadlo mě podívat se do skříně.*);
- předmětu (viz. kapitola 1.1.3.);

- příslovečného určení (*Dal jsem oblečení schnout.*);
- přívlastku (*Sestrino rozhodnutí odjet do zahraničí rodiče nesli špatně.*);
- doplňku (*Nechal jsem těsto kynout.*).

Co se týče morfologie, je nutno zmínit, že obdobně jako v ruštině se český infinitiv skládá z kořene a sufixu. V případě dokonavých sloves může obsahovat také prefix. V současné češtině se k infinitivním řadí tři sufixy:

- *-t/ -ti*, objevuje se u převážné většiny sloves, sufix *-ti* lze v současné češtině vidět v zastaralých formách infinitivu (*mluvit/mluviti, delat/dělati, běhat/běhati* apod.);
- *-ci*, objevuje se u určité skupiny sloves, tento sufix je příznačný pro knižní stylovou rovinu jazyka a v hovorových tvarech ustupuje rozšířenějšímu sufixu *-t* (*řici – říct, moci – moct, peci – péct*).

1.4 Infinitiv v ruštině

V ruštině se infinitiv (mnohem více než v češtině) sblížil s určitými tvary slovesa – verbalizoval se: může při něm stát kondicionální částice *бы*, běžně při něm lze vyjádřit činitele dativem. Ruský infinitiv v některých případech zastupuje určité sloveso ve větě dvojčlenné. Vedle toho zachovává i svou starou funkci příslovečnou (zřetelovou a účelovou) a má i funkci substantiva – bývá podmětem a předmětem. Proto je jeho použití ve větě velice rozmanité a časté (Bauer a kol., 1960).

Z hlediska skladby v ruštině infinitiv může vystupovat ve větě v roli:

- základního větného členu
podmětu (*Отказаться от работы значило задержать всю бригаду. – Odmítnout práci znamenalo zdržet celou pracovní skupinu.*);
přísudku (*А он как давай плакать. – Najednou se rozplakal.*);
- součásti základního větného členu (*Пес неожиданно начал лаять. – Pes najednou začal štěkat.*);
- rozvíjejícího členu věty
přívlastku (*Охота странствовать напала на него. – Popadla ho chuť cestovat.*);
předmětu (viz. kapitola 1.2.1);
příslovečného určení (*Я подошел посмотреть на витрину – Přiblížil jsem se, abych se podíval na výlohu.*).

Z hlediska morfolgie se infinitiv v ruštině skládá z kořene a sufixu a v některých případech obsahuje i prefix. Infinitiv v současné ruštině končí na jeden ze tří sufixů (Doleželová 2006, 89):

- a) *-ть* (*делать*; nejrozšířenější sufix; produktivní – tzn. pomocí tohoto sufixu lze vytvářet nová slovesa);
- b) *-ти* (*нести*; neproduktivní, přízvučný sufix (kromě předponových sloves s přízvučným *вы-*);
- c) *-чь* (*мочь*; většinou odpovídá českému *-c*; neproduktivní.

Ruský infinitiv je charakterován gramatickými kategoriemi vidu, dokonavého a nedokonavého (*начать – начинать*), a rodu, činného a trpného (*начать – быть начат*).

1.5 Práce s národními korpusy

Pro analýzy provedené v praktické části představené práce, konkrétně pro vyhledávání vazeb, byly používány korpusy jak českého, tak i ruského jazyka.

Jazykový korpus obecně je rozsáhlý soubor autentických textů (psaných nebo mluvených) převedený do elektronické podoby v jednotném formátu tak, aby v něm bylo možné jednoduše vyhledávat jazykové jevy, zejména slova a slovní spojení (kolokace). Korpus zobrazuje jazykové jevy v jejich přirozeném kontextu, a umožňuje tak vytvářet na reálných datech podložený jazykový výzkum v rozsahu, který byl dříve nemyslitelný².

Projekt Český národní korpus (ČNK)³ provozují zejména pracovníci dvou ústavů FF UK: Ústavu Českého národního korpusu a Ústavu teoretické a počítačové lingvistiky. K účelům této práce byla využita data z nejnovějšího psaného synchronního korpusu SYN2015, zahrnující 121 milion textových jednotek.

Zdrojem dat pro ruštinu posloužil Národní korpus ruského jazyka (Национальный корпус русского языка)⁴, založený v roce 2003 Institutem ruského jazyka V. Vinogradovova Ruské akademie věd (Институт русского языка им. В. В. Виноградова РАН). Příklady byly

² Český národní korpus, URL: <http://wiki.korpus.cz/doku.php/pojmy:korpus>

³ Český národní korpus, URL: <http://korpora.cz>

⁴ Национальный корпус русского языка, URL: <http://ruscorpora.ru>

vyhledávané v oddílu Základní korpus, který obsahuje spisovné ruský psané texty, se zadaným chronologickým nastavením – Současné ruské texty omezující výběr pouze na texty od druhé poloviny 20. století po nejnovější.

Vybraný úsek ruského korpusu je zároveň nejobsáhlejší jeho součástí zahrnující nejrůznější typy textů psaných v současné spisovné (литературной) ruštině, k nimž patří:

- současná beletrie různých žánrů a směrů,
- současná dramaturgie,
- biografická literatura,
- publicistika a literární kritika,
- novinová publicistika,
- religiózní a filozofské texty,
- populárně vědecké texty,
- technická literatura,
- administrativní texty,
- běžná komunikace (osobní zprávy, deníky apod.)

Tyto texty jsou představené v určitých proporcích, odrážejících jejich podíl na celkovém počtu textů. Například umělecká literatura představuje přibližně 40 % materiálů korpusu. Celkově Národní korpus ruského jazyka obsahuje 364 881 378 slovních jednotek.

1.6 Principy tvoření didaktických testů

1.6.1 Základní vlastnosti testových úloh

Při vytváření testových úloh založených na prozkoumaném v rámci praktické části materiálu byl hlavně vzat zřetel na kritéria didaktických testů, uvedené Centrem pro zjišťování výsledků vzdělání⁵, mezi nimiž patří:

1. Objektivita

Didaktický test probíhá za standardních podmínek a dává jednoznačné výsledky nezávisle na osobách administrátora nebo posuzovatele apod. Podmínkou objektivity je jednoznačná formulace úloh v testu. Jsou přesně definována kritéria hodnocení úloh a stanovena pravidla pro interpretaci výsledků testu.

2. Validita (platnost)

Validita je chápána a posuzována ve vztahu k vlastnímu účelu testování, to znamená, že test opravdu měří to, co měřit má. Každý didaktický test se vztahuje k určité vzdělávací oblasti s konkrétně stanoveným cílem. Test je validní tehdy, jestliže je konstruován tak, aby ověřoval vědomosti a dovednosti, k nimž vzdělávací proces v dané oblasti nebo v daném předmětu směřoval.

- Obsahová validita: jde o soulad testových úloh s ověřovaným učivem, resp. soulad s cíli dané vzdělávací oblasti.
- Zjevná validita (přesvědčivost testu): je založena na předpokladu, že i zkoumaná osoba pozná, co je testem cíleně zkoumáno, což u výkonových testů zvyšuje motivaci testovaných osob.
- Kriteriaální validita souběžná: souvisí s konkrétním (naměřeným) kritériem, k němuž je test vztahován (např. zda výsledek v testu odpovídá výsledkům dosaženým v testu jiném, ale podobně koncipovaném, popř. souvisí např. se školní klasifikací).
- Kriteriaální predikční validita: jde o schopnost testu předpovědět úspěšnost žáka v určité oblasti (např. očekávané výsledky žáka nebo skupiny žáků v budoucím studiu).

⁵ Centrum pro zjišťování výsledků vzdělání. URL: <http://www.cermat.cz/didakticke-testy-1404034141.html>

3. Reliabilita (spolehlivost)

Reliabilita je statistická veličina, která udává míru spolehlivosti získaných číselných výstupů. Reliabilitu lze chápat více způsoby (vnitřní konzistence testu, stabilita v čase, shoda hodnotitelů apod.), čemuž pak odpovídají i různé statistické koeficienty. Výsledek testu (skóre) se skládá z pevné složky (vědomosti a dovednosti žáka) a náhodné složky (nedostatky v úlohách, psychický stav žáka, vnější podmínky), která může způsobit, že výsledky žáků srovnatelných z hlediska výkonnosti se mohou lišit. Měření je přesné jen tehdy, jestliže výsledky žáků v řešení testu odpovídají jejich skutečným vědomostem a dovednostem. Pokud se do výsledků nepromítají významnou měrou vnější, zcela náhodné vlivy, mluví se o testu s odpovídající reliabilitou.

4. Diskriminace (citlivost)

Diskriminace popisuje schopnost testu rozlišit žáky s různou úrovní vědomostí a dovedností. Test je citlivý v případě, když jeho výsledky jsou rozprostřeny po celém bodovém spektru, resp. výsledky dobře připravených žáků jsou výrazně lepší než výsledky slabých žáků. Hodnotu diskriminace ovlivňuje kromě kvality úloh i skladba žáků v testované skupině. Vyšší hodnota koeficientu říká, že test absolvovali dobří i slabí žáci a ve většině úloh dosahují dobří žáci lepších výsledků než slabí žáci. Nízká hodnota koeficientu (blízká nule) znamená, že test neodliší dobré žáky od špatných, což může být způsobeno jak nedostatečnou kvalitou úloh nebo velkým počtem úloh s příliš vysokou nebo příliš nízkou obtížností, tak i skladbou testované skupiny.

1.6.2 Typy testových úloh

Testové úlohy se obecně dělí na **uzavřené** a **otevřené**. Při řešení uzavřených úloh testovaná osoba vybírá odpověď z několika nabízených alternativ. Podrobněji v rámci dané skupiny se rozlišují níže následující typy úloh⁶.

1. Úlohy s výběrem odpovědi, tak zvané „multiple choice“, které vždy musí obsahovat otázku a určitý počet nabízených odpovědí, z nichž jedna je správná, ostatní působí jako distraktory. Distraktory musí být atraktivní, aby v se nedaly vyloučit hned i v případě neznalosti správné odpovědi.

⁶ Centrum pro zjišťování výsledků vzdělání. URL: <http://www.cermat.cz/didakticke-testy-1404034141.html>

2. Uspořádací úlohy obsahují určitý počet položek, které testovaná osoba má uspořádat podle nějakého předpokládaného pravidla. U daných úloh se nepočítá částečné řešení.
3. Přiřazovací úlohy obsahují dva seznamy výroků, pojmů aj, jejichž oddělené položky se k sobě mají přiřadit podle určitých předpokládaných principů. Ke každé položce jednoho seznamu je nabízeno pouze jedno správné řešení z druhého seznamu.
4. Dichotomické úlohy se zakládají na volbě mezi dvěma alternativami, z nichž pouze jedna je správná.

Na rozdíl od předchozích typů zadání při řešení otevřených úloh testovaná osoba tvoří odpověď samostatně. Rozlišují se přitom dva typy otevřených úloh.

1. Otevřené úlohy se stručnou odpovědí vyžadují krátkou odpověď na otázku nebo doplnění textu o malý příspěvek.
2. Otevřené úlohy se širokou odpovědí předpokládají vypracování obsáhlejšího samostatně vypracovaného výroku bez předloh a nápověd. Tento typ úloh je nejefektivněji testuje produktivní dovednosti testované osoby.

1.7 Společný Evropský referenční rámec a jeho funkce ve výuce cizích jazyků

Společný referenční rámec, jehož plný název zní "Společný evropský referenční rámec pro jazyky - jak se učíme jazykům, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme" (SERR) je dokument vytvořený Radou Evropy pro sjednocení a zpřehlednění kritérií hodnocení jazykových znalostí osob v kontextu jazyků Evropské unie. SERR v úplnosti popisuje, co se musí studenti naučit, aby užívali cizího jazyka ke komunikaci, a jaké znalosti a dovednosti musí rozvíjet, aby byli schopni účinně jednat⁷.

Všeobecně známá směrnice SERR definuje šest úrovní ovládnání cizího jazyka⁸:

- A1. Uživatel jazyka na úrovni A1 rozumí známým každodenním výrazům a zcela základním frázím, jejichž cílem je vyhovět konkrétním potřebám, a umí tyto výrazy a fráze používat.

⁷ "Společný evropský referenční rámec pro jazyky - jak se učíme jazykům, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme" Olomouc: Univerzity Palackého, 2002.

⁸ Katedra německého jazyka VŠE. URL: <http://knj.vse.cz/predmety/evropsky-referencni-ramec/>

- A2. Uživatel jazyka na úrovni A2 rozumí větám a často používaným výrazům vztahujícím se k oblastem, které se ho/jí bezprostředně týkají (např. základní informace o něm/ní a jeho/její rodině, o nakupování, místopisu a zaměstnání). Dokáže komunikovat prostřednictvím jednoduchých a běžných úloh, jež vyžadují jednoduchou a přímou výměnu informací o známých a běžných skutečnostech.
- B1. Uživatel jazyka rozumí hlavním myšlenkám srozumitelné spisovné vstupní informace týkající se běžných témat, se kterými se pravidelně setkává v práci, ve škole, ve volném čase atd. Umí si poradit s většinou situací, jež mohou nastat při cestování v oblasti, kde se tímto jazykem mluví.
- B2. Uživatel jazyka mající úroveň B2 dokáže porozumět hlavním myšlenkám složitých textů týkajících se jak konkrétních, tak abstraktních témat včetně odborně zaměřených diskusí ve svém oboru.
- C1. Uživatel jazyka s jazykovou úrovní C1 rozumí širokému rejstříku náročných a dlouhých textů a rozpozná implicitní významy textů. Umí se plynule a pohotově vyjadřovat bez zjevného hledání výrazů. Umí jazyka užívat pružně a efektivně pro společenské, akademické a profesní účely.
- C2. Uživatel jazyka mající úroveň C2 snadno rozumí téměř všemu, co si vyslechne nebo přečte. Dokáže shrnout informace z různých mluvených a psaných zdrojů a přitom dokáže přednést polemiku a vysvětlení v logicky uspořádané podobě. Uživatel jazyka s úrovní C2 se dokáže spontánně, velmi plynule a přesně vyjadřovat a rozlišovat jemné významové odstíny dokonce i ve složitějších situacích.

V návaznosti na uvedená kritéria je možné určit dolní hranici jazykových znalostí cílové skupiny, pro kterou byla vytvořena didaktická cvičení, na úroveň B2. Většina sloves s infinitivními vazbami má abstraktní význam a je stylisticky zabarvená.

1.8 Definice kontroly a její charakteristiky.

Termín kontrola je převzat z transformační generativní gramatiky a znamená jeden z typů gramatické koreference, která nastává u určitých sloves, která se označují jako slovesa kontroly.

Základními pojmy a charakteristiky kontroly jsou uvedené v Pražském závislostním korpusu 2.0⁹, poskytujícím přehled o kontrole v rámci této kapitoly

⁹ Pražský závislostní korpus. URL: <https://ufal.mff.cuni.cz/pdt2.0/index-cz.html>

Ve vztazích kontroly se nachází¹⁰:

- kontrolující člen (controller), jenž je jedním z členů valenčního rámce řídicího slovesa kontroly.
- kontrolovaný člen (controllee), jenž je jedním z členů valenčního rámce infinitivu (deverbativního substantiva) závislého na slovese kontroly. Zpravidla se jedná o nevyjádřený subjekt tohoto infinitivu. Valenční doplnění v pozici controllee je závazně referenčně totožné s členem kontrolujícím a je nevyjádřitelné v povrchové podobě věty
- infinitiv (deverbativní substantivum), jehož valenční doplnění je v pozici controllee, je valenčním (případně alespoň typickým) doplněním řídicího slovesa kontroly. Uzel reprezentující tento infinitiv má zpravidla funktor pro některý z aktantů, nejčastěji PAT, mohou se ale vyskytnout i konstrukce, v nichž má funktor volného doplnění

Vztah kontroly je primárně podmíněn lexikálním významem řídicího slovesa. Při určování koreferenčního vztahu kontroly je třeba přihlížet i k jednotlivým dílčím významům konkrétního slovesa. Vztah kontroly platí vždy pro určité významy tohoto slovesa.

Rozlišuje se dva typy kontroly: obligatorní a fakultativní

- obligatorní kontrola je takový vztah kontroly, který u daného významu slovesa nastává vždy (např.: sloveso mínit ve významu "zamýšlet". Mínil přijít.)
- fakultativní kontrola je takový vztah kontroly, který u daného významu slovesa může i nemusí nastat (např.: sloveso přát si. Přál si uvařit kávu.)

Je třeba poznamenat, že ne každá konstrukce s infinitivem je nutně konstrukcí s kontrolou. Kontrolu nezachycujeme v konstrukcích, ve kterých infinitiv závisí na slovese, které v daném významu není slovesem kontroly (např. Rozhodl zrušit výrobu.

¹⁰ Pražský závislostní korpus, Kontrola. URL: <https://ufal.mff.cuni.cz/pdt2.0/doc/manuals/cz/t-layer/html/ch08s02s04.html>

2. Praktická část

2.1 Česká slovesa kontroly, vybraná z ČNK

2.1.1 Vazby sloves kontroly ze seznamu ČNK a jejich ruských ekvivalentů

V kapitole 2.1 představené práce byla prozkoumána slovesa kontroly ze seznamu¹ vypracovaného podle Českého národního korpusu. Tento seznam obsahuje pouze slovesa, u kterých se podle materiálů korpusu objevila obligátní kontrola (viz. kapitola 1.5), projevující se v konstrukcích „sloveso + infinitiv“:

bavit, bát se, bránit, bránit se, cítit se, dařit se, dát, dojít, dokázat, donutit, dopomáhat, dopomoci, doporučit, doporučovat, dopřát si, dovolit, dovolit si, dovolovat, dovolovat si, hrozit, chodit, chtít, chystat se, jet, jezdit, jít, koukat, lze, minit, mít, motivovat, namáhat se, napadnout, napomoci, nařídit, naučit, naučit se, nechat, nutit, obtěžovat se, obávat se, odcházet, odejít, odhodlat se, odlétat, odmítat, odmítnout, odnaučit se, odvažovat se, odvážit se, opomenout, opravňovat, ostýchat se, osvědčovat se, plánovat, podařit se, pokoušet se, pokusit se, pomoci, pomáhat, potěšit, povolit, povolovat, pověřit, pověřovat, požadovat, předepsat, předsevzít si, přestat, přestávat, přesvědčit, přicházet, přijet, přijít, přijíždět, přikazovat, přikázat, přimět, přinutit, přislíbit, přát si, příslušet, radit, rozhodnout se, rozmyslit si, rozpakovat se, slibovat, slíbit, snažit se, spěchat, stačit, stát, stihnout, stydět se, svést, škodit, toužit, troufat si, troufnout si, učit se, učit, ukládat, ukázat se, uložit, umožnit, umožňovat, unavovat, určit, usilovat, uškodit, uvolit se, uznat, vadit, velet, vydržet, vyhýbat se, vyplatit se, vypomoci, vyžadovat, váhat, zabraňovat, zabránit, zajít, zakazovat, zakázat, zamýšlet, zapomenout, zapomínat, zapovídat, zasloužit, zasloužit si, zatoužit, zavazovat, zavázat, zavázat se, začínat, začít, zbýt, zbývat, zdráhat se, zdát se, zkoušet, zkusit, zmocnit, znamenat, znemožnit, znemožňovat, zvládnout, zvyknout si, zůstat, zůstávat.

Modální a fázové predikáty kromě slovesa *mít* nebyly do seznamu zahrnuté důvodů neúplnosti jejich významů. Také kvůli absenci plnovýznamového slovesného predikátu od zkoumaného materiálu byla oddělená frázová spojení „sloveso + podstatné jméno“ (např.: *dávat šanci, mít motivaci*).

Pro každé z uvedených sloves byly nalezeny příklady jejich použití s infinitivem, jejichž zdrojem většinou sloužily Valenční slovník českých sloves² a řada Syn2015¹ Českého

¹ Český národní korpus: úvod a příručka uživatele, F. Čermak. Praha : Filozofická fakulta UK - Ústav Českého národního korpusu, 2000

² Valenční slovník českých sloves, M. Lopatková a kol. Karolinum press: Praha, 2008

národního korpusu. V tabulce se tyto zdroje byly označeny zkratkami za příkladovou větou. Pokud příklady uvedené v tabulce nejsou označeny žádnou zkratkou, jedná se o nově vytvořené kontexty.

Jako zdroje ruských překladu pro níže uvedenou analýzu posloužily Rusko-Česká slovníková databáze² a Velký Česko-Ruský slovník³. Z důvodů přehlednosti výsledků, každé sloveso bylo přeloženo podle možností jednoslovně. Jelikož všechna představená slovesa mají v ruštině několik ekvivalentů, včetně kontextuálních variant, v roli překladu vystupovalo sloveso, uvedené v dvoujazyčných slovnících na prvním místě, jako nejpřesněji vyjadřující význam vybraného slovesa. V případě polysémantických sloves, kterých je v seznamu převážná většina, analyzovaly se pouze ty jejich významy, ve kterých bylo možné spojení s infinitivem. Jak je patrné níže, u některých českých sloves mohou být uvedené dva ruské ekvivalenty, případně jejich vidové dvojice. V takových případech se obojí ruská slovesa (např.: мешать/не давать) uvádějí jako rovnocenné a vzájemně nahraditelné beze změny původního smyslu kontextu. V analýze se zřídka vyskytují zvláštní situace, kdy polysémantické české sloveso může v jednom svém významu mít ruský ekvivalent s obdobnými syntaktickými vazbami, ale ekvivalent druhého významu dané vazby již obvykle nemá (Např.: *rozmyslit si*). Spolu s infinitivními byly prozkoumány i další nejčastější vazby sloves kontroly: s vedlejšími větami předmětovými se spojky *že* (v ruštině *что*) a *aby* (v ruštině *чтобы*), příklady pro něž byly vybrány z výše uvedených zdrojů.

Během provedení analýzy vybraného seznamu, zjistilo se, že neurčitá slovesa do něj nepatří, jelikož nemají vazbu s infinitivem vůbec, nebo je zanedbatelnou okrajovou záležitostí, což potvrzují jak Valenční slovník, tak i nedostatek kontextů v korpusu. Jedná se o slova: *dopřát si*, *osvědčovat se*, *pověřit/pověřovat*, *požadovat*, *uvolit se*, *zapovídat*, která nebyla zahrnuta do celkových výsledků. Vymyká se také modální částice *lze*, které sice chová se ve větě jako sloveso, ale samozřejmě takovým není.

V ostatních případech analýza sloves probíhala podle následujícího modelu:

1. překlad českého slovesa do ruštiny nejpřesnější variantou;
2. uvedení příkladu infinitivní vazby českého slovesa ze zdrojů nebo vytvoření vlastního;
3. přeložení uvedeného příkladu infinitivní vazby do ruštiny, pokud je možné;
4. opakování postupu pro vazby s vybranými typy vedlejších vět.

Výsledky analýzy jsou uvedené pro větší přehlednost do formy tabulky, která následuje níže.

¹ Český národní korpus. URL: https://kontext.korpus.cz/first_form

² Rusko-Česká slovníková databáze, Slovanský ústav Akademie věd ČR. URL: <http://slovník.slu.cas.cz/slovník/main/Main.html>

³ Velký Česko-Ruský slovník, M. Sádliková a kol. Leda, 2005

Tabulka 1. Vazby českých sloves kontroly v porovnání s jejich ruskými ekvivalenty.

<p>bavit infinitiv (<i>Malého Josífka bavilo chodit v loužích.</i>)Lop.</p>	<p>интересовать nespojuje se v ruštině s infinitivem</p>
<p>bát se infinitiv (<i>Bojí se létat.</i>)Lop. ..., aby (<i>Bál se, aby nepršelo.</i>) Lop. ..., že (<i>Bál se, že bude pršet.</i>) Lop.</p>	<p>бояться infinitiv (<i>Он боится летать.</i>) ..., как бы (<i>Он боялся, как бы дождь не начался.</i>) ..., что (<i>Он боялся, что начнется дождь.</i>)</p>
<p>bránit infinitiv (<i>Tlak ledu na prsa bránil mu pořádně se nadechnout.</i>)Korp. ..., aby (<i>Co mu bude bránit, aby vznesl nárok na samotný úřad prefekta?</i>)Korp.</p>	<p>мешать/не давать infinitiv (<i>Лед давил ему на грудь и не давал/мешал дышать.</i>) infinitiv (<i>Что мешает ему обратиться к самому префекту?</i>)</p>
<p>bránit se infinitiv (<i>Dítě se bránilo jít spát.</i>)</p>	<p>сопротивляться nespojuje se v ruštině s infinitivem</p>
<p>cítit se infinitiv (<i>Cítil se být mladým.</i>) Lop.</p>	<p>чувствовать себя nespojuje se v ruštině s infinitivem</p>
<p>dařit se infinitiv (<i>Daří se mi psát.</i>) Lop. ..., aby (<i>Daří se mi, aby poslouchala.</i>) Lop. ..., že (<i>Daří se, že mi poslouchá.</i>) Lop.</p>	<p>получаться infinitiv (<i>У меня получается писать.</i>) infinitiv (<i>У меня получается заставить ее слушаться.</i>) obdobná věta s infinitivem</p>
<p>dát infinitiv (<i>Dej mi kousnout.</i>)</p>	<p>дать infinitiv (<i>Дай мне откусить.</i>)</p>
<p>dokázat infinitiv (<i>Dokázal ustoupit.</i>) Lop. ..., že (<i>Dokázal jsi mi, že jsem se v tobě nespletla.</i>) Korp.</p>	<p>суметь infinitiv (<i>Он сумел отступить.</i>) доказать ..., что (<i>Ты доказал, что я в тебе не ошибалась.</i>)</p>

<p>donutit, donucovat</p> <p>infinitiv (<i>Násilím ho donutili odejít.</i>) Lop. ..., aby (<i>Donutili ho, aby odešel.</i>)</p>	<p>вынудить, принудить/вынуждать, принуждать</p> <p>infinitiv (<i>Его силой вынудили уйти.</i>) pasivum (<i>Он был вынужден уйти.</i>)</p>
<p>dopomáhat, dopomoci</p> <p>infinitiv (<i>Mechanická zátěž dopomáhá udržet rovnováhu.</i>) Korp.</p>	<p>помогать, помочь</p> <p>infinitiv (<i>Механическая нагрузка помогает удержатъ равновесие.</i>)</p>
<p>doporučit, doporučovat</p> <p>infinitiv (<i>Doporučil jsem příteli naučit se ke zkoušce.</i>) Lop. ..., aby (<i>Doporučoval jsem jim, aby navštívili lékaře.</i>) Lop.</p>	<p>посоветовать, советовать</p> <p>infinitiv (<i>Я посоветовал другу подготовиться к экзамену.</i>) infinitiv (<i>Я посоветовал им зайти к врачу.</i>)</p>
<p>dovolovat, dovolit</p> <p>infinitiv (<i>Otec jí dovoloval chodit domů, kdy se jí zachce.</i>) Lop. ..., aby (<i>Bratr mi dovoloval, abych si půjčoval jeho kolo.</i>)</p>	<p>разрешать, разрешить</p> <p>infinitiv (<i>Отец разрешать ей приходить домой когда угодно.</i>) infinitiv (<i>Брат разрешал мне брать его велосипед.</i>)</p>
<p>dovolit si, dovolovat si</p> <p>infinitiv (<i>Dovolil si polemizovat i s koučem.</i>) Korp.</p>	<p>позволить себе, позволять себе</p> <p>infinitiv (<i>Он позволил себе даже спорить с тренером.</i>)</p>
<p>hrozit</p> <p>infinitiv (<i>I dnešní situace prý hrozí přerůst v holokaust.</i>) Korp. ..., že (<i>Hrozil, že nás udá.</i>)</p>	<p>грозить/грозиться</p> <p>infinitiv (<i>И сегодняшняя ситуация грозит перерости в холокост.</i>) ..., что (<i>Он грозил/грозился, что выдаст нас.</i>)</p>
<p>chodit</p> <p>infinitiv (<i>Váňa chodí plavat a jezdit na kole.</i>) Korp.</p>	<p>ходить</p> <p>infinitiv (<i>Ваня ходит плавать и ездит на велосипеде.</i>)</p>
<p>chtít</p> <p>infinitiv (<i>Sestra chce studovat filozofii.</i>) ..., aby (<i>Ředitel chce, abys za ním zašel.</i>)</p>	<p>хотеть</p> <p>infinitiv (<i>Сестра хочет учить философию.</i>) ..., чтобы (<i>Директор хочет, чтобы ты зашел к нему.</i>)</p>

<p>chystat se</p> <p>infinitiv (<i>Chystám se složit tuto zkoušku.</i>) Lop. ..., že (<i>David chystal se, že půjde do kina.</i>)</p>	<p>собираться</p> <p>infinitiv (<i>Я собираюсь сдать этот экзамен.</i>) infinitiv (<i>Давид собирался пойти в кино.</i>)</p>
<p>jet, jezdit</p> <p>infinitiv (<i>Znám řádu lidí, kteří se jezdí koupat do Sokolova.</i>) Korp.</p>	<p>ехать, ездить</p> <p>infinitiv (<i>Я знаю много людей, которые ездят купаться в Соколов.</i>)</p>
<p>jít</p> <p>infinitiv (<i>Jdu koupit noviny.</i>) Korp.</p>	<p>идти</p> <p>infinitiv (<i>Я иду купить газету.</i>)</p>
<p>koukat (idiom)</p> <p>infinitiv (<i>Koukej přijít včas!</i>) Lop. ..., aby (<i>Koukej, aby se nic nepoškodilo.</i>) Lop.</p>	<p>смотреть/глядеть</p> <p>перојí se v ruštině s infinitivem. ..., чтобы (<i>Смотри, чтобы ничего не сломалось.</i>)</p>
<p>lze</p> <p>infinitiv (<i>Mrkev lze skladovat v pařeništi.</i>) Lop.</p>	<p>можно</p> <p>infinitiv (<i>Морковь можно хранить в парнике.</i>)</p>
<p>mínit</p> <p>infinitiv (<i>Mínil jsem přijít.</i>) Lop.</p>	<p>собираться</p> <p>infinitiv (<i>Я собирался прийти.</i>)</p>
<p>mít</p> <p>infinitiv (<i>Měl jste přijít na katedru.</i>)</p>	<p>быть должным</p> <p>infinitiv (<i>Вы должны были прийти на кафедру.</i>)</p>
<p>motivovat</p> <p>infinitiv (<i>Zvýšení daní motivuje lidi nakupovat v zahraničí.</i>) Korp. ..., aby (<i>Policie motivuje řidiče, aby si na silnici pomáhali.</i>) Korp.</p>	<p>мотивировать</p> <p>infinitiv (<i>Повышение налогов мотивирует людей делать покупки за границей.</i>) infinitiv (<i>Полиция мотивирует водителей помогать друг другу на дороге.</i>)</p>
<p>namáhat se</p> <p>infinitiv (<i>Dlouho namáhal se vstát.</i>)</p>	<p>силиться</p> <p>infinitiv (<i>Он долго силился встать на ноги.</i>)</p>

<p>napadnout</p> <p>infinitiv (<i>Jak Vás napadlo pořádat takovou akci?</i>) Korp.</p> <p>..., že (<i>Vůbec mě nenapadlo, že by to mohla být Rozárie.</i>) Korp.</p>	<p>прийти в голову.</p> <p>infinitiv (<i>Как Вам пришло в голову организовать такое мероприятие?</i>)</p> <p>...что (<i>Мне абсолютно не пришло в голову, что это могла быть Розария.</i>)</p>
<p>napomoci, napomáhat</p> <p>infinitiv (<i>Projekt napomohl zdokonalit bezpečnost dopravy ve městě.</i>) Korp.</p>	<p>помочь, помогать</p> <p>infinitiv (<i>Проект помог повысить безопасность городского транспорта.</i>)</p>
<p>nařídít, nařizovat</p> <p>infinitiv (<i>Londýnský soud včera nařídil propustit Juliana Assange.</i>) Korp.</p> <p>..., aby (<i>Nařídili mu, aby zatopil v kamnech.</i>) Lop.</p> <p>..., že (<i>Podřízeným se nařídí, že do věci nesmí zasahovat.</i>) Lop.</p>	<p>приказать, приказывать</p> <p>infinitiv (<i>Лондонский суд приказал освободить Джулиана Ассанжа.</i>)</p> <p>infinitiv (<i>Ему приказали затопить печь.</i>)</p> <p>infinitiv (<i>Подчиненным приказали не вмешиваться.</i>)</p>
<p>naučit</p> <p>infinitiv (<i>Naučil své žáky číst.</i>) Lop.</p>	<p>научить</p> <p>infinitiv (<i>Он научил своих учеников читать.</i>)</p>
<p>naučit se</p> <p>infinitiv (<i>Tam jsem se naučil vařit.</i>)</p> <p>..., že (<i>Naučil se, že zvyky jsou různé a nikdy se nesmí urážet.</i>)</p>	<p>научиться</p> <p>infinitiv (<i>Там я научился готовить.</i>)</p> <p>...тому, что (<i>Я научился тому, что у каждого – свои привычки и что обижаться из-за этого не стоит.</i>)</p>
<p>nechat</p> <p>infinitiv (<i>Nechala si opravit auto v nejbližším servisu.</i>)</p>	<p>оставить, отдать</p> <p>infinitiv (<i>Она оставила машину на ремонт в ближайшем сервисе.</i>)</p>
<p>nutit</p> <p>infinitiv (<i>Nový ředitel nutil ho vyplnit jakýsi dotazník.</i>) Korp.</p> <p>..., aby (<i>V naší firmě často nutí zaměstnanci, aby pracovali o víkendech.</i>)</p>	<p>принудить, заставить</p> <p>infinitiv (<i>Новый директор принудил/заставил его заполнить какую-то анкету.</i>)</p> <p>infinitiv (<i>В нашей фирме работников часто заставляли работать по выходным.</i>)</p>

<p>obtěžovat se</p> <p>infinitiv (<i>Kdyby se byl obtěžoval si mě pořádně prohlédnout, poznal by v mé tváři mou matku.</i>)Korp.</p>	<p>потрудиться</p> <p>infinitiv (<i>Если бы он потрудился как следует на меня посмотреть, увидел бы в моем лице черты моей матери.</i>)</p>
<p>obávat se</p> <p>infinitiv (<i>Obával se vstoupit neohlášený.</i>) Lop.</p> <p>..., aby (<i>Obával se, aby neprozradil, jaký na něj má Eleanora vliv.</i>) Korp.</p> <p>..., že (<i>Obávám se, že přijedu o trochu později.</i>)</p>	<p>бояться, опасаться</p> <p>infinitiv (<i>Он боялся/опасался войти без предупреждения.</i>)</p> <p>..., как бы (<i>Он боялся, как бы кто не рассказал, какое влияние оказывает на него Элеонора.</i>)</p> <p>..., что (<i>Боюсь, что я приеду немного позже.</i>)</p>
<p>odejít, odcházet</p> <p>infinitiv (<i>Kolega odešel zakouřit si.</i>)</p>	<p>уйти, отойти</p> <p>infinitiv (<i>Коллега ушел/отошел покурить.</i>)</p>
<p>odhodlat se</p> <p>infinitiv (<i>Odhodlala se opustit svůj domek v Bray.</i>)</p> <p>..., že (<i>A tak jsem se odhodlala, že návrh přijmu.</i>)</p>	<p>решиться</p> <p>infinitiv (<i>Она решила покинуть свой домик в Брей.</i>)</p> <p>infinitiv (<i>Наконец я решила принять предложение.</i>)</p>
<p>odlétat</p> <p>infinitiv (<i>Můj syn odlétá studovat do Kanady.</i>)</p>	<p>улетать</p> <p>infinitiv (<i>Мой сын улетает учиться в Канаду.</i>)</p>
<p>odmítat, odmítnout</p> <p>infinitiv (<i>Odmítal jim snídat ovesnou kaši.</i>)</p> <p>..., aby (<i>Instruktor odmítl, abychom šli dnes do hor.</i>)</p>	<p>отказаться, отказываться</p> <p>infinitiv (<i>Он отказывался есть на завтрак овсяную кашу.</i>)</p> <p>infinitiv (<i>Инструктор отказался идти сегодня всем вместе в горы.</i>)</p>
<p>odnaučit se</p> <p>infinitiv (<i>Žáci se rychle odnaučili chodit pozdě na hodiny.</i>)</p>	<p>отвыкнуть, отучиться</p> <p>infinitiv (<i>Ученики быстро отвыкли/отучились опаздывать на уроки.</i>)</p>

<p>odvažovat se, odvážit se</p> <p>infinitiv (<i>Neodvažovali jsme se tykat profesorovi.</i>)</p>	<p>отваживаться, отважиться</p> <p>infinitiv (<i>Мы не отваживались обращаться на ты к профессору.</i>)</p>
<p>opomenout</p> <p>infinitiv (<i>Nikdy neopomíjela připomenout mu jeho sliby; neopomíjela.</i>) Lop. ..., že (<i>Neopomenula, že se chovala přílišně.</i>) Lop.</p>	<p>преминуть</p> <p>infinitiv (<i>Она никогда не преминула напомнить ему о его обещаниях.</i>)</p>
<p>opravňovat</p> <p>infinitiv (<i>Oprávnili ho udělat to.</i>) Lop. ..., aby (<i>Oprávnili ho, aby to udělal.</i>)</p>	<p>уполномочивать</p> <p>infinitiv (<i>Его уполномочили это сделать.</i>) pasivum (<i>Он был уполномочен сделать это.</i>)</p>
<p>ostýchat se</p> <p>infinitiv (<i>Ostýchal se promluvit s Olgou první.</i>)</p>	<p>стесняться</p> <p>infinitiv (<i>Он стеснялся заговорить с Ольгой первой.</i>)</p>
<p>plánovat</p> <p>infinitiv (<i>Petr plánuje zítra navštívit muzeum.</i>) ..., aby (<i>Plánoval, aby Německo a Polsko vládly Evropě společně.</i>) Lop. ..., že (<i>Nejprve jsem plánoval, že si pořídím trabant.</i>) Lop.</p>	<p>планировать</p> <p>infinitiv (<i>Петр планирует завтра посетить музей.</i>) ..., что (<i>Он планировал, что Германия и Польша будут вместе править Европой.</i>) infinitiv (<i>Сначала я планировал купить Трабант.</i>)</p>
<p>podařit se</p> <p>infinitiv (<i>Podářilo se nám navázat spolupráci.</i>) ..., aby (<i>Podářilo se nám, aby povolili vstup všem.</i>)</p>	<p>получиться</p> <p>infinitiv (<i>У нас получилось наладить сотрудничество.</i>) infinitiv + чтобы (<i>У него получилось сделать так, чтобы нам всем разрешили войти.</i>)</p>
<p>potěšit</p> <p>infinitiv (<i>Otce potěšilo vidět dceru tak šťastnou.</i>) ..., že (<i>Potěšilo ho, že si všimli zlepšení.</i>)</p>	<p>порадовать</p> <p>nerojí se v ruštině s infinitivem. ..., что (<i>Его порадовало, что изменения были замечены.</i>)</p>

<p>povolit, povolovat</p> <p>infinitiv (<i>Studentům povolili přestoupit na jinou školu.</i>)</p> <p>..., aby (<i>Povolili nám, abychom šli za rektorem.</i>)</p>	<p>разрешить, разрешать</p> <p>infinitiv (<i>Студентам разрешили перейти в другую школу.</i>)</p> <p>infinitiv (<i>Нам разрешили идти к ректору.</i>)</p>
<p>předepsat</p> <p>infinitiv (<i>Lékař předepsal mu brát tyto léky dvakrát denně.</i>)</p>	<p>прописать</p> <p>infinitiv (<i>Врач прописал ему принимать это лекарство два раза в день.</i>)</p>
<p>předsevzít si</p> <p>infinitiv (<i>Pan Polák předsevzal si věnovat se sportu každý den.</i>)</p>	<p>вознамериться</p> <p>infinitiv (<i>Пан Полак вознамерился заниматься спортом каждый день.</i>)</p>
<p>přestat, přestávat</p> <p>infinitiv (<i>Program CC Cleaner přestal pracovat.</i>) Korp.</p>	<p>перестать, переставать</p> <p>infinitiv (<i>Программа CC Cleaner перестала работать.</i>)</p>
<p>persvědčit</p> <p>infinitiv (<i>Kamarád přesvědčil mě chodit na fotbal.</i>)</p> <p>..., aby (<i>Nad'a mě přesvědčovala, abychom jeli na dovolenou.</i>)</p> <p>..., že (<i>Velkým úsilím se přesvědčil, že nemá být líný.</i>)</p>	<p>уговорить/убедить</p> <p>infinitiv (<i>Друг уговорил меня ходить на футбол.</i>)</p> <p>infinitiv (<i>Надя уговаривала меня поехать вместе в отпуск.</i>)</p> <p>infinitiv (<i>Он с большим трудом убедил себя нелениться.</i>)</p>
<p>přicházet, přijít</p> <p>infinitiv (<i>Nějaký pán přišel sebrat obálky.</i>)</p> <p>..., aby (<i>Přišel soused, aby oznámil, že se stěhuje.</i>)</p>	<p>приходить, прийти</p> <p>infinitiv (<i>Какой-то мужчина пришел собрать конверты.</i>)</p> <p>..., чтобы (<i>Пришел сосед, чтобы сказать, что переезжает.</i>)</p>
<p>přijíždět, přijet</p> <p>infinitiv (<i>Bratr přijel pomoci se zahradou.</i>)</p>	<p>приезжать, приехать</p> <p>infinitiv (<i>Брат приехал помочь с огородом.</i>)</p>
<p>přikázat, přikazovat</p> <p>infinitiv (<i>Matka přikázala dětem sedět.</i>)</p> <p>..., aby (<i>Po obědě přikázali dětem, aby šli spát.</i>)</p>	<p>велеть</p> <p>infinitiv (<i>Мать велела детям сидеть.</i>)</p>

<p>přimět</p> <p>infinitiv (<i>Přiměli tebe přijít.</i>) ..., aby (<i>Rodiče přiměli Petra, aby studoval na vysoké škole.</i>)</p>	<p>заставить</p> <p>infinitiv (<i>Тебя заставили прийти.</i>) infinitiv (<i>Родители заставили Петра учиться в ВУЗе.</i>)</p>
<p>přinutit</p> <p>infinitiv (<i>Přinutili ho odejít z práce.</i>)</p>	<p>принудить</p> <p>infinitiv (<i>Его принудили уйти с работы.</i>)</p>
<p>přislíbit</p> <p>infinitiv (<i>Tomáš přislíbil matce stavit se u ní.</i>) ..., že (<i>Přislíbil jsem, že přijdu.</i>)</p>	<p>пообещать</p> <p>infinitiv (<i>Томаш пообещал матери остановиться у нее.</i>) ..., что (<i>Я пообещал, что приду.</i>)</p>
<p>přát si</p> <p>infinitiv (<i>Delegáti přáli si navštívit divadlo.</i>) ... aby (<i>Přeji si, aby mi donesl kávu.</i>)</p>	<p>хотеть, желать</p> <p>infinitiv (<i>Делегаты хотели посетить театр.</i>) ..., чтобы (<i>Хочу, чтобы мне принесли кофе.</i>)</p>
<p>příslušet</p> <p>infinitiv (<i>S převody výnosů přísluší hospodařit ministerstvu financí.</i>)</p>	<p>иметь право</p> <p>infinitiv (<i>Перераспределением расходов имеет право заниматься только министерство финансов.</i>)</p>
<p>radit</p> <p>infinitiv (<i>Sedmdesátiletý Pavko radil napsat Dějiny kapitalismu okresního města.</i>) Korp. ...,aby (<i>Bratr ti radil, abys do Itálie nejezdila.</i>) Korp.</p>	<p>советовать</p> <p>infinitiv (<i>Семидесятилетний Павко советовал написать Историю капитализма провинциального города.</i>) infinitiv (<i>Брат советовал тебе не ездить в Италию.</i>)</p>
<p>rozhodnout se</p> <p>infinitiv (<i>Sestra se rozhodla prodat auto.</i>) ..., že (<i>Rozhodl jsem se, že se přestěhuji do centra.</i>)</p>	<p>решить</p> <p>infinitiv (<i>Sestra решила проdat машину.</i>) ..., что (<i>Я решил, что перееду в центр.</i>)</p>
<p>rozmyslit si</p> <p>infinitiv (<i>Dobře si rozmysli vdát se za toho člověka.</i>)Lop. ..., že (<i>Soused si rozmyslel, že nové auto nekoupí.</i>)</p>	<p>обдумать</p> <p>пероспоjuje se v ruštině s infinitivem</p> <p>передумать</p> <p>infinitiv (<i>Soused передумал покупать новую машину.</i>)</p>

<p>rozpakovat se</p> <p>infinitiv (<i>LaFarge však váhá , rozpakuje se obejít svého představeného.</i>) Korp.</p>	<p>мяться</p> <p>nepospojuje se v ruštině s předmětovým infinitivem.</p>
<p>slíbit, slibovat</p> <p>infinitiv (<i>Slíbil jsem mu přijít.</i>) Lop.</p> <p>..., že (<i>Slíbil jsem synovi, že koupím mu hračku.</i>)</p>	<p>обещать, пообещать</p> <p>infinitiv (<i>Я обещал ему прийти.</i>)</p> <p>..., что (<i>Я пообещал сыну, что куплю ему игрушку.</i>)</p>
<p>snažit se</p> <p>infinitiv (<i>Studenti se snažili napsat test co nejlépe.</i>)</p> <p>..., aby (<i>Marta se moc snažila, aby vzbudila dobrý dojem.</i>)</p>	<p>стараться</p> <p>infinitiv (<i>Студенты старались написать тест как можно лучше.</i>)</p> <p>..., чтобы (<i>Марта очень старалась, чтобы произвести хорошее впечатление.</i>)</p>
<p>spěchat</p> <p>infinitiv (<i>Karel spěchal ukončit projekt.</i>)</p>	<p>спешить/ торопиться</p> <p>infinitiv (<i>Карл торопился закончить проект.</i>)</p>
<p>stačit</p> <p>infinitiv (<i>Stačila jsem vyprat a uklidit.</i>)</p> <p>infinitiv (<i>Stačí říct.</i>)</p> <p>..., aby (<i>Stačí, aby ses zeptal svého nadřízeného.</i>)</p> <p>..., že (<i>Stačí, že mluvíš anglicky.</i>)</p>	<p>успеть</p> <p>infinitiv (<i>Я успела постирать и убрать дом.</i>)</p> <p>достаточно</p> <p>infinitiv (<i>Достаточно сказать.</i>)</p> <p>infinitiv (<i>Тебе достаточно спросить своего начальника.</i>)</p> <p>...того, что (<i>Достаточно того, что ты говоришь по-инглийски.</i>)</p>
<p>stihnout</p> <p>infinitiv (<i>Stihl jsem zavolat hasiče.</i>)</p>	<p>успеть</p> <p>infinitiv (<i>Я успел вызвать пожарных.</i>)</p>
<p>stydět se</p> <p>infinitiv (<i>Styděla se vystupovat na veřejnosti.</i>)</p> <p>..., že (<i>Styděl se, že neumí číst.</i>)</p>	<p>стыдиться</p> <p>infinitiv (<i>Она стыдилась выступат на публике.</i>)</p>
<p>svést</p> <p>infinitiv (<i>Namalovat koně nikdy nesvedla.</i>) Lop.</p>	<p>суметь, получаться</p> <p>infinitiv (<i>У нее никогда не получалось нарисовать лошадь. / Она никогда не умела рисовать лошадей.</i>)</p>

škodit infinítiv (<i>Příležitostně vypít sklenku vína neškodí.</i>)	вредить infinítiv (<i>Выпить бокал вина по торжественному случаю здоровью не повредит.</i>)
toužit infinítiv (<i>Petr toužil uvidět ji znova.</i>)	жаждать infinítiv (<i>Петр жаждал видеть ее снова.</i>)
troufnout si, troufat si infinítiv (<i>Nikdy si netroufala oslovit ho.</i>) <i>Lop.</i>	осмеливаться, осмелиться infinítiv (<i>Она никогда не осмеливалась обратиться к нему.</i>)
učit se infinítiv (<i>Na kurzech stážisté učí se zvládat stress.</i>)	учиться infinítiv (<i>На курсах стажеры учатся справляться со стрессом.</i>)
učit infinítiv (<i>Starší sestra mě učila šít.</i>)	учить infinítiv (<i>Старшая сестра учила меня шить.</i>)
uložit, ukládat infinítiv (<i>Matka uložila děti spát.</i>) infinítiv (<i>Zákon ukládá rodičům pečovat o děti.</i>) <i>Lop.</i>	уложить, укладывать infinítiv (<i>Мать уложила детей спать.</i>) возложить, возлагать (на кого-либо) nespojuje se v ruštině s infinitivem
ukázat se infinítiv (<i>Ukázala se být schopnou manažerkou.</i>) <i>Lop.</i>	проявить (себя) nespojuje se v ruštině s infinitivem
umožnit, umožňovat infinítiv (<i>Projekt umožnil natočit film.</i>) <i>Korp.</i> ..., aby (<i>CC mi umožnil, abych zaparkoval na zadním dvoře.</i>) <i>Korp.</i>	позволить, позволять infinítiv (<i>Проект позволил снять фильм.</i>) infinítiv (<i>CC позволил мне припарковаться на заднем дворе.</i>)
unavovat infinítiv (<i>Unavuje mě pracovat večer.</i>)	утомлять nespojuje se v ruštině s infinitivem.

určit infinítiv (<i>Zákon nám určuje přihlížet k této okolnosti.</i>) Lop.	приказать infinítiv (<i>Закон приказывает нам не брать во внимание данные обстоятельства.</i>)
usilovat infinítiv (<i>Zdravotní systém je nastaven tak, aby usiloval bojovat o život v každém případě.</i>) Korp.	стремиться infinítiv (<i>Система здравоохранения стремится бороться за жизнь при любых обстоятельствах.</i>)
uškodit viz. škodit	повредить, навредить
vadit infinítiv (<i>Vadí mi nosit uniformu.</i>) ..., že (<i>Vadí mi, že se lidé nezdraví.</i>)	раздражать infinítiv (<i>Меня раздражает носить униформу.</i>) ..., что (<i>Меня раздражает, что люди не здороваются.</i>)
velet infinítiv (<i>Velet jednotce zaútočit.</i>)	командовать, приказать infinítiv (<i>Он приказал батальону атаковать противника.</i>)
vydržet infinítiv (<i>Vydržel jsem řídit auto dvě noci.</i>)	выдержать infinítiv (<i>Я выдержал вести машину 2 ночи.</i>)
vyplatit se infinítiv (<i>Vyplatilo se počkat do rána.</i>) ..., že (<i>Vyplatilo se mu, že vstal brzy.</i>)	не зря nespojuje se v ruštině s infinítivem finitní sloveso (<i>Не зря он рано встал.</i>)
vypomoci viz. pomoci	
vyžadovat viz. požadovat	
váhat infinítiv (<i>Váhal zavolat.</i>)	не решаться infinítiv (<i>Он не решался позвонить.</i>)
zabránit, zabraňovat infinítiv (<i>Zabránil jim podívat se do kufru.</i>)	помешать infinítiv (<i>Он помешал ему заглянуть в чемодан.</i>)
zajít viz. jít	зайти

<p>zakázat, zakazovat</p> <p>infinitiv (<i>Zakázali mu řídit auto.</i>)</p>	<p>запретить, запрещать</p> <p>infinitiv (<i>Ему запретили водить машину.</i>)</p>
<p>zamýšlet</p> <p>infinitiv (<i>Zamyslí koupit si motorku.</i>)</p>	<p>задумать</p> <p>infinitiv (<i>Он задумал купить мотоцикл.</i>)</p>
<p>zapomenout, zapomínat</p> <p>infinitiv (<i>Zapomněl jsi otevřít okno.</i>)</p> <p>..., že (<i>Zapomněl jsi, že tvůj otec dnes přednáší?</i>)</p>	<p>забыть, забывать</p> <p>infinitiv (<i>Ты забыл открыть окно.</i>)</p> <p>..., что (<i>Ты забыл, что твой отец сегодня читает лекцию?</i>)</p>
<p>zasloužit (si)</p> <p>infinitiv (<i>Petr zasloužil povýšit od šéfa.</i>)</p> <p>..., aby (<i>Zasloužil, aby ho odměnili více, než ostatních.</i>)</p>	<p>заслужить</p> <p>nespojuje se v ruštině s infinitivem</p> <p>..., чтобы (<i>Он заслужил, чтобы его наградили больше, чем остальных.</i>)</p>
<p>zatoužit</p> <p>infinitiv (<i>Zatoužil cestovat do ciziny.</i>)</p> <p>..., aby (<i>Zatoužil, aby změnil práci.</i>)</p>	<p>захотеть</p> <p>infinitiv (<i>Он захотел путешествовать за границей.</i>)</p> <p>infinitiv (<i>Он захотел поменять работу.</i>)</p>
<p>zavázat, zavazovat</p> <p>infinitiv (<i>Deklarace zavazuje stát plnit lidská práva.</i>)</p> <p>..., aby (<i>Smlouva zavazuje, abychom splnili podmínky.</i>)</p>	<p>обязать, обязовать</p> <p>infinitiv (<i>Декларация обязует государство соблюдать права человека.</i>)</p> <p>infinitiv (<i>Договор обязует нас выполнить условия.</i>)</p>
<p>zavázat si</p> <p>infinitiv (<i>Zavázali jsme si pomáhat starším.</i>)</p> <p>..., že (<i>Firma si zavázala, že dodrží slib.</i>)</p>	<p>обязоваться</p> <p>infinitiv (<i>Мы обязуемся помогать старшим.</i>)</p> <p>infinitiv (<i>Фирма обязуется выполнить обещание.</i>)</p>
<p>začít, začínat</p> <p>infinitiv (<i>Lenka začala zpívat od dětství.</i>)</p>	<p>начать, начинать</p> <p>infinitiv (<i>Ленка начала петь в детстве.</i>)</p>
<p>zbýt, zbývat</p> <p>infinitiv (<i>Zbylo mu jenom uklidit stůl po hostech.</i>)</p>	<p>остаться, оставаться</p> <p>infinitiv (<i>Ему осталось только убрать стол после гостей.</i>)</p>

zdráhat se infinítiv (<i>Zdráhal se udělat to.</i>)	не решаться infinítiv (<i>Он не решался это сделать.</i>)
zdat se infinítiv (<i>Petr se zdá být veselý.</i>) <i>(Pomněnkové oči se zdály žádonit o sympatii.)</i> Korp.	казаться nespojuje se v ruštině s infinítivem.
zkusit, zkoušet infinítiv (<i>Lektor zkusil povzbudit publikum.</i>)	попробовать, пробовать infinítiv (<i>Лектор попробовал оживить аудиторию.</i>)
zmocnit, zmocňovat infinítiv (<i>Firma ho zmocňovala kupovat cenné papíry.</i>) ..., aby (<i>Zmocnili ho, aby přeorganizoval útvar.</i>)	уполномочить, уполномочивать infinítiv (<i>Фирма уполномочила его покупать ценные бумаги.</i>) infinítiv (<i>Его уполномочили реорганизовать отдел.</i>)
znamenat infinítiv (<i>Zůstat lhostejným znamená škodit.</i>)	значить infinítiv (<i>Остаться равнодушным значит – вредить.</i>)
znemožnit, znemožňovat infinítiv (<i>Znemožnili nám pracovat.</i>)	помешать, мешать infinítiv (<i>Нам мешали работать.</i>)
zvládnout infinítiv (<i>Zvládl pracovat do noci.</i>)	выдержать nespojuje se v ruštině s infinítivem
zvyknout si infinítiv (<i>Zvykl si vstávat brzo.</i>)	привыкнуть infinítiv (<i>Он привык вставать рано.</i>)
zůstat, zůstávat infinítiv (<i>Zůstal chránit je.</i>)	остаться, оставаться infinítiv (<i>Он остался охранять их.</i>)

Provedená analýza ukazuje, že se převážná většina zkoumaných sloves spojuje s předmětovými infinítivy, v ostatních případech infinítiv plní jednu z následujících syntaktických funkcí:

- podmět (*bavit, dařit se, podařit se, napadnout, potěšit, škodit, uškodit, unavovat, vadit, vyplatit se, zbývat*);
- příslovečné určení účelu (*jít, přijít, odejít, zajít, chodit, jet, přijet, odletět, zůstat*);
- doplněk (*cítit se, ukázat se, zdát se*).

2.1.2 Infinitivní vazby českých sloves kontroly a jejich ruských ekvivalentů

Po provedené analýze je patrné, že v převážné většině případů se ruská slovesa stejně jako jejich české originály tvoří spojení s infinitivem. Z všech sto dvaceti prozkoumaných sloves, zásadně se odlišují od ruských variant z hlediska infinitivních vazeb pouhých čtrnáct: *bavit, bránit se, cítit se, koukat, potěšit, rozmyslit si, rozpakovat se, uložit/ukládat, ukázat se, unavovat, vyplatit se, zasloužit si, zdát se*. Jak daná slovesa, tak i odpovídající jejich významu ruské varianty a jejich vazby jsou prozkoumána níže.

1) Bavit

Sloveso *bavit se* podle slovníků nejčastěji překládá do ruštiny dvěma způsoby. Prvnímu významu daného slova, jenž zní „těšit, zajímat“ odpovídá ruské sloveso *интересовать*, které obvykle tvoří vazbu s podstatným jménem v akuzativu (*Его интересуем музыка – Bavi ho hudba*). Konstrukci s infinitivem je však možné vytvořit, pokud se místo slovesa použije významově ekvivalentní jmenný přísudek s nevyjádřeným predikátem (*кому-то интересно*) (*Мне интересно работать с тобой – Bavi mě pracovat s tebou*). V daném případě rozdíl ve vazbách nezpůsobují podstatné potíže při komunikaci, jelikož primární vazba s podstatným jménem v akuzativu se v obou jazycích shoduje. V určitých kontextech sloveso *bavit se* lze přeložit do ruštiny jako *нравиться* (*Мне нравится учиться новым вещам – Bavi mě učit se novým věcem*) a jak je patrné z příkladu, uvedený ruský ekvivalent může následovat infinitivem.

2) Bránit se

České zvrtné sloveso *bránit se* ve významu „odmítat udělat“ může mít vazbu s infinitivem a do ruštiny se překládá slovesem *сопротивляться*, jenž obdobnou vazbu nemá a spojuje se pouze s podstatným jménem v dativu (*Сын долго сопротивлялся давлению со стороны отца – Syn dlouho se bránil tlaku z otcovy strany*).

3) Cítit se

Přestože vybraný seznam sloves kontroly obsahuje sloveso „cítit se“, valenční slovníky a příklady z korpusu svědčí, že jedinou možností vytvořit vazbu daného slovesa s infinitivem je použití konstrukcí „sloveso *být* + podstatné jméno v instrumentálu“, a „sloveso *být* + přídavné jméno v nominativu nebo instrumentálu“ (*Cítit se být mladíkem, cítil se být mladý/mladým*). Jelikož se v ruštině obecně sloveso „být“ nevyjadřuje v přítomném čase, ruský ekvivalent „чувствовать себя“ se nepojí ani s formálním infinitivem (Он чувствовал себя молодым – Cítil se být borec, Он чувствовал себя усталым – Cítil se být unavený.)

4) Koukat

Sloveso *koukat* použité v přeneseném významu „ohlížet, snažit se“ vytváří s infinitivy početné frazémy, v nichž se dané sloveso používá pouze v rozkazovacím způsobu. V ruštině se vyskytují dva stylisticky odlišné ekvivalenty zmíněného slovesa, neutrálnější *смотреть* i hovorové *глядеть*, které mají nejen přenesený, ale i primární význam totožný s českým originálem. Na rozdíl od češtiny se však zmíněná ruská slovesa nikdy nevyskytují ve spojení s infinitivem, pouze s vedlejší větou nebo s rozkazovacím způsobem záporným. (*Смотри не упаду!* – Koukej ať nepadneš!).

5) Potěšit

Ruský ekvivalent daného slovesa *порадовать* vytváří vazbu nikoliv s infinitivem, ale podstatnými jmény a vedlejšími větami podmětnými se spojkou *že* (rus. *что*). Ve stejném smyslu je možné použít adjektivum *рад* (čes. *jsem rád*), v takovém případě předmětový infinitiv bude vhodný (např.: *Отце потешило видеть дочеру так счастливой.* – Отец был рад видеть дочь такой счастливой.)

6) Rozmyslit si

Sloveso *rozmyslit si*, jako většina dalších z prozkoumaného seznamu, je polysémantické a ve dvou významech „uvážít, rozvážit“ a „upustit od svého záměru“ může tvořit vazbu s předmětovými infinitivy, na rozdíl od ruštiny, kde vazba s infinitivem je možná pouze v druhém významu s ekvivalentem *передумать*. V prvním významu uvedené sloveso se překládá jako *обдумать* a tvoří spojení s objektem, vyjádřeným podstatným jménem v akuzativu nebo zájmeny (*Прежде чем решиться, хорошо все обдумай* – Než si rozhodneš, dobře si všechno rozmysli.)

7) Rozpakovat se

Ruský ekvivalent uvedeného slovesa zní jako *мяться* a používá se v daném případě ve svém druhém, přeneseném významu odpovídajícím českému originálu. Sloveso *мяться* nevytváří konstrukci s infinitivem a nemá jiné povinné vazby, než s podmětem (*Он мялся, не хотел говорить о своих чувствах – Rozpakoval se, nechtěl mluvit o svých citech.*)

8) Uložit/ukládat

Dané polysémantické sloveso může tvořit spojení s infinitivem ve významu „nařizovat, dávat za úkol“, v ruštině se obvykle překládá slovesem *возложить/возлагать*, které vyžaduje předmět, který může být vyjádřen podstatným jménem v akuzativu, s vedlejší větou předmětnou dané sloveso se také nespojuje (*Закон возлагает на родителей ответственность за воспитание детей – Zákon ukládá rodičům péče o dětech.*) V idiomatickém významu uvedené sloveso tvoří s infinitivem pouze jedno ustálené spojení „uložit spát“, které má identickou obdobu i v ruském překladu (*Мама уложила ребенка спать – Matka uložila dítě spát.*)

9) Ukázat se

V jednom ze svých významů, znějícím jako „předvést se, být“ sloveso *ukázat se* může tvořit vazbu s infinitivem *быть* a následujícím podstatným nebo přídavným jménem, které společně v konkrétní větě tvoří složený přísudek. Stejná konstrukce byla popsána výš v spojení se slovesem *цítit se* a v daném případě také obdobná vazba není možná v ruštině. Ruský ekvivalent daného významu „показать себя“ nemá povinné valence, ale může tvořit spojení s podstatným jménem prostřednictvím spojivového slova *как* (*Она показала себя как сильную личность. – Ukázala se jako silná osobnost.*)

10) Unavovat

Pro ruské sloveso *утомлять* spojení s infinitivem není nemožná, jak ukazují příklady z kontextů (*виз табulka 1. Меня утомляет повторять одни и те же действия – Unavuje mě opakovat stejné věci*), ale v porovnání s ostatními vazbami má okrajový charakter. Většinou se v ruštině v daném případě používá podstatné jméno v nominativu, plnící roli podmětu. (*Меня утомляют долгие разговоры.*)

11) Vyplatit se

Ruština nemá jednoslovný slovesný ekvivalent pro slovo vyplatit se a daný význam se může vyjadřovat různými frazémy a slovními spojeními. Pouze pro označení finanční výhody dá se použít sloveso *окупиться*, které je vyloženě jednovalenční a má povinnou vazbu pouze s podstatným jménem v roli podmětu (*Поездка окупилась – Cesta se vyplatila.*)

12) Zasloužit si

Sloveso *zasloužit si* v ruštině má identický ekvivalent za výjimkou toho, že ruské sloveso *заслужить* není zvrtné a v roli předmětu vystupuje podstatné jméno v akuzativu a nikdy infinitiv (*Петр заслужил премию – Petr si zasloužil prémie.*)

13) Zdát se

České sloveso *zdát se* může vytvářet jak již popsanou výše vazbu s konstrukcí „být+ podstatné/přídavné jméno“, tak i v určitých případech s infinitivy plnovýznamových sloves. Ruské sloveso *казаться* se ve větě spojuje nikoliv s infinitivem, ale s podstatným či přídavným jménem v instrumentálu (*Капитан казался очень усталым – Kapitán se zdál být unavený.*)

14) Zvládnout

Ve významu „provést, zastat“ se dané sloveso překládá do ruštiny jako *выдержать*. Pro uvedený ruský ekvivalent vazba s infinitivem není příznačná, jelikož sloveso *выдержать* nemá povinné pravovalenční aktanty. Ve mnoha kontextech ale dané sloveso má předmětnou vazbu s podstatným jménem v akuzativu (*Мы выдержали экзамен – My jsme zvládli zkoušku.*)

2.2 Česká slovesa s infinitivními vazbami

2.2.1 Přehled existujících seznamů sloves s předmětovými infinitivy

Nejpodrobnější prací, věnovanou infinitivu v češtině obecně a zejména předmětovému infinitivu je publikace K. Svobody „Infinitiv v současné spisovné češtině“¹, která shrnuje všechna v době vydání známá slovesa, jejichž předmětnou vazbou může být infinitiv. Konatel infinitivního děje může být vyjádřen větným podmětem, v tomto případě jde o předmětový **infinitiv s podmětovým konatelem** (*Chystám se mu odpovědět.*), nebo je konatel vyjádřen akuzativním nebo častěji dativním předmětem řídicího slovesa, tím pádem jde o předmětový **infinitiv s předmětovým konatelem** (*Přiměli ho zůstat doma.*). Každá ze zmíněných skupin je rozdělena na další podskupiny z hlediska sémantiky sloves, což je možné vidět v níže uvedené tabulce. Tučně jsou označena slovesa vyskytující se v prozkoumaném výše seznamu sloves kontroly podle ČNK, prozkoumané v kapitole 2.1.

Tabulka 2. Typy sloves s předmětovým infinitivem podle K. Svobody.

1) s předmětovým konatelem	2) s podmětovým konatelem
<p>a. Slovesa vyjadřující vůli, záměr, snahu, potřebnost konat děj. chtít, <i>dychtit, hodlat, chystat se, mínit, přát si, ráčit, troufat si, uvažovat, zamýšlet, dbát, hledět, namáhat se, nelenovati, pachtit se, pokusit se, snažit se, toužit, usilovat, zkusit, koukat, myslit, mít rád, mít, muset, potřebovat, připravit se, doufat (zřídka)</i></p> <p>b. Slovesa, vyjadřující schopnost konat děj, její získání, ztrátu nebo zapomenutí. <i>být s to, dokázat, dovést, moci, míti v moci, míti na vybranou, smět, snést, stačit, umět, uspět, vydržet, naučit se,</i></p>	<p>a. Slovesa, vyjadřující působení podmětu na to, aby se konal infinitivní děj. aa. dát, doporučit, dopřát, dovolit, nařídít, navrhnout, pomoci, poučit, přikázat, přiřknout, radit, rozkázat, uložit, umožnit, usnadnit, určit, velet ab. <i>lákat, nutit, nutkat, ponoukat, pozvat, přimět, pudit, vábit</i> ac. <i>slyšet</i></p> <p>b. Slovesa, vyjadřující bránění větného podmětu tomu, aby konatel, vyjádřený dativním předmětem závislým na řídicím slovese konal infinitivní děj.</p>

¹ Infinitiv v současné spisovné češtině, K. Svoboda. Praha: 1962.

<p><i>uvyknout, zvyknout, odnaučit se, odvyknout si, opomenout, opominout, zapomenout</i></p> <p>c. Slovesa, vyjadřující přijetí rozhodnutí, vznik vůle, záměru konat děj.</p> <p><i>dovolit si, odhodlat se, neodpustit si, odvážit se, opovážit se, osobovat si, osmělit se, předsevzít si, rozhodnout se, umínit si, usmyslit si, usnést se, zamanout si, vzpomenout si</i></p> <p>d. Slovesa, vyjadřující záporný vztah ke konání děje, nerozhodnost, obavu, nechuť</p> <p><i>otálet, ostýchat se, rozmýšlet se, rozpakovat se, váhat, bát se, bránit se, chránit se, mít hrůzu, obávat se, odmítat, střežit se, stydět se, štítit se, varovat se zdráhat se</i></p> <p>e. Některá fázová slovesa</p> <p><i>počít, začít, přestat, neustát, jmout se</i></p> <p>f. <i>hrozit, nabídnout se, přihlásit se, slíbit, uvázat se, zavázat se, odepřít, odmítnout, vzpírat se</i></p> <p>g. <i>uznat, považovat</i></p>	<p><i>bránit, zakázat, zapovědět, znemožnit</i></p> <p>c. Neosobní slovesa.</p> <p><i>Chce se, jde (běží) o to,</i></p>
---	--

Zvláštní skupinou podle autora jsou slovesa *uznávat* a *považovat*, která řídí předmětový infinitiv pouze v rámci spojení s předložkou *za* a přídavným jménem (*Uznat za vhodné, Považovat za slušné* atd.), což nepředstavuje předmět této práce. Jak je uvedeno v tabulce, slovesa kontroly s podmětovým konatelem se dělí na další skupiny, které konkretizujeme níže:

aa) Slovesa vyjadřující působení mluvnického podmětu na to, aby konatel vyjádřený dativním předmětem závislým na řídicím slovese konal infinitivní děj;

ab) Slovesa pojící se s akuzativem a znamenající působení podmětu na to, aby předmět konal infinitivní děj;

ac) Zvláštním případem je sloveso *slyšet*, uvedené v příkladech *Slyšel jsem zpívat* a *Slyšela jsem to často opakovat*. Podle autora, lexikální význam slovesa v infinitivu dovoluje, aby konatel infinitivního děje zcela ustoupil do pozadí.

Podobnou klasifikaci uvádějí ve svých publikacích věnovaných české skladbě M. Grepl, P.Karlík¹ a také V. Šmilauer², který se na rozdíl od Svobody zaměřuje zejména na význam sloves a vymezuje tři základní typy určitých sloves s předmětovým infinitivem: modální, fázové a tak zvané ostatní (*domnívat se, znamenat*). Definice modálních sloves je v tomto případě pojata velmi široce, a zahrnuje nejenom modální slovesa v klasickém smyslu *mít, moci, muset, chtít*, ale skoro všechna slova patřící do kategorie sloves s předmětovým infinitivem.

V své práci V. Šmilauer na rozdíl od K. Svobody uvádí seznam všech sloves, která mají vazbu s předmětem v infinitivu, v určitém smyslu předcházející výčtu sloves kontroly sestavenému pomocí Českého národního korpusu seznam sloves kontroly. Tento seznam se ve většině shoduje s výše vybranými slovy, za výjimkou některých nyní běžně s infinitivem nepoužívaných a nedoložených v ČNK ani Valenčním slovníku sloves, mezi které patří:

dychtit, dbát, kázat, nabádati, nakázat, navyknout, nelenovat si, ostat, pachtit se, pečovat, překážet, znát, zrazovat, uvyknout, otálet, osobovat si, uspět.

Uvedená slovesa nebyla zahrnuta do provedené analýzy a byla brána jako zastaralá nebo se zastaralými vazbami.

Co se týče ostatních sloves, značná část z nich opakovala již prozkoumaný seznam sloves kontroly, vazby zbylých sloves byly prozkoumány podle již výše uvedeného modelu. Výsledky analýzy byly zahrnuty do následující tabulky.

¹ Skladba češtiny, M. Grepl, P. Karlík. Votobia, Olomouc: 1998.

² Novočeská skladba, V. Šmilauer. Praha:1966.

Tabulka 3. Vazby českých sloves s předmětem v infinitivu v porovnání s jejich ruskými ekvivalenty.

České sloveso	Ruský překlad
<p>hodlat</p> <p>infinitiv (Hodlám vyhrát.) Lop.</p>	<p>намереваться/собираться</p> <p>infinitiv (<i>Я намереваюсь/собираюсь выиграть.</i>)</p>
<p>přát si</p> <p>infinitiv (<i>Přál si přinášet jí potěšení.</i>) Korp. ..., aby (<i>Přál si, aby sen pokračoval.</i>) Korp.</p>	<p>желать</p> <p>infinitiv (<i>Он желал приносить ей радость.</i>) ..., чтобы (<i>Он желал, чтобы сон продолжался.</i>)</p>
<p>ráčit</p> <p>infinitiv (<i>Ráčil byste si nyní prohlédnout jednu z ložnic?</i>) Korp.</p>	<p>изволить</p> <p>infinitiv (<i>Изволите посмотреть одну из спален?</i>)</p>
<p>uvažovat</p> <p>infinitiv (<i>Uvažoval přijít.</i>) ..., že (<i>Uvažil jsi, že se budeš muset naprosto obětovat?</i>) Korp.</p>	<p>подумывать</p> <p>infinitiv (<i>Он подумывал прийти.</i>) ..., что (<i>Ты подумал о том, что тебе придется в прямом смысле собой пожертвовать?</i>)</p>
<p>zamýšlet</p> <p>infinitiv (<i>Co jsi původně zamýšlel udělat s tímto projektem?</i>) Lop.</p>	<p>собираться</p> <p>infinitiv (<i>Что ты собирался сделать с этим проектом?</i>)</p>
<p>hledět „snažit se“</p> <p>infinitiv (<i>Hled' přijít včas.</i>) Lop. ..., aby (<i>Hled', abys přišel včas!</i>)</p>	<p>глядеть/смотреть</p> <p>nespojuje se v ruštině s předmětovým infinitivem</p>
<p>nelenit</p> <p>infinitiv (<i>Nápad jsem si nelenil zaznamenat.</i>) Korp.</p>	<p>не медлить/не мешкать</p> <p>nespojuje se v ruštině s předmětovým infinitivem</p>

<p>pokusit se, pokoušet se</p> <p>infinitiv (<i>Pokusili jsme se utéct.</i>)</p> <p>..., aby (<i>Marie se pokouší, aby zpívala čistě.</i>) Lop.</p>	<p>попытаться/попробовать, пытаться/пробовать</p> <p>infinitiv (<i>Мы попытались сбежать.</i>)</p> <p>infinitiv (<i>Мария пытается петь чисто.</i>)</p>
<p>potřebovat</p> <p>infinitiv (<i>Potřebuji mluvit s ředitelem.</i>)</p> <p>..., aby (<i>Potřebuji, aby zítra se rozjasnilo.</i>)</p>	<p>нужно</p> <p>infinitiv (<i>Мне нужно поговорить с директором.</i>)</p> <p>..., чтобы (<i>Нужно, чтобы завтра прояснилось.</i>)</p>
<p>připravit se, připravovat se</p> <p>infinitiv (<i>Připravil se poslouchat Portův nesouvislý výlet do vypravěčství.</i>) Korp.</p>	<p>приготовиться, готовиться</p> <p>infinitiv (<i>Он приготовился слушать несвязный рассказ Порты.</i>)</p>
<p>doufat</p> <p>infinitiv (<i>Vydal se ke kuchyňce, kde doufal najít servírku.</i>)</p> <p>..., že (<i>Doufal, že dobro zvítězí.</i>)</p>	<p>надеяться</p> <p>infinitiv (<i>Он отправился на кухню, где надеялся найти официантку.</i>)</p> <p>..., что (<i>Он надеялся, что добро победит.</i>)</p>
<p>dovést</p> <p>infinitiv (<i>Nikdo nedovedl vyprávět krásněji.</i>) Lop.</p>	<p>суметь</p> <p>infinitiv (<i>Никто не сумел рассказать лучше.</i>)</p>
<p>odvyknout si, odvykat si</p> <p>infinitiv (<i>Odvykl jsem zpytovat vlastní pocity.</i>) Korp.</p>	<p>отвыкнуть, отвыкать</p> <p>infinitiv (<i>Я уже отвык копаться в своих чувствах.</i>)</p>
<p>neodpustit si</p> <p>infinitiv (<i>Neodpustil si také zkritizovat zákon.</i>) Korp.</p> <p>..., aby (<i>Neodpustil si, aby nezkritizoval zákon.</i>)</p>	<p>не мочь удержаться, чтобы не + inf.</p> <p>..., чтобы (<i>Он не мог удержаться, чтобы не раскритиковать закон.</i>)</p>
<p>opovážít se, opovážovat se</p> <p>infinitiv (<i>„A budeme jištění? “ opovážila se zeptat Evka</i>) Korp.</p>	<p>отважиться, отваживаться/осмелиться, осмеливаться</p> <p>infinitiv (<i>„А страховка будет?“ осмелилась спросить Ева.</i>)</p>

<p>osmělit se, osmělovat se</p> <p>infinitiv (<i>Osmělil se ji oslovit u automatu na kávu.</i>) Korp.</p>	<p>отважиться, отваживаться/осмелиться, осмеливаться</p> <p>infinitiv (<i>Он осмелился заговорить с ней у автомата с кофе.</i>)</p>
<p>umínit si, umiňovat si</p> <p>infinitiv (<i>Umínil si vzít její bitvy i přes její námitky.</i>) Korp.</p> <p>..., že (<i>Vraceje se, umínil si, že najde hospodu.</i>) Korp.</p>	<p>вздумать/задумать, задумывать</p> <p>infinitiv (<i>Он задумал взять бой на себя, несмотря на ее возражения.</i>)</p> <p>infinitiv (<i>Возвращаясь, он задумал найти пивную.</i>)</p>
<p>usmyslit si</p> <p>infinitiv (<i>Usmyslel si vrátit se k Janu Vermeerovi.</i>) Korp.</p> <p>..., že (<i>Usmyslel si, že má být sám.</i>) Korp.</p>	<p>вздумать</p> <p>infinitiv (<i>Он вздумал вернуться к Яну Вермейеру.</i>)</p> <p>zvratný pasiv (<i>Ему вздумалось, что он должен быть один.</i>)</p>
<p>usnést se</p> <p>infinitiv (<i>Představenstvo se usneslo řešit věc smírem.</i>) Korp.</p> <p>..., že (<i>Shromáždění se usneslo, že ke guvernérovi státu New York vypraví vyjednávače.</i>) Korp.</p>	<p>постановить</p> <p>infinitiv (<i>Совет директоров постановил решить дело мирным путем.</i>)</p> <p>..., что (<i>Собрание постановило, что нужно отправить парламентаря губернатору штата Нью-Йорк.</i>)</p>
<p>zamanout si</p> <p>infinitiv (<i>Zamanul si jít do města.</i>) Slov.</p> <p>..., že (<i>Zamanul, že půjde do města.</i>)</p>	<p>вздумать/задумать</p> <p>infinitiv (<i>Он вздумал пойти в город.</i>)</p> <p>infinitiv (<i>Он задумал пойти в город.</i>)</p>
<p>rozmyšlet se</p> <p>infinitiv (<i>Dlouho se rozmyšleli dát mu Márinku za ženu.</i>) Lop.</p>	<p>раздумывать</p> <p>nespojuje se v ruštině s předmětovým infinitivem</p>
<p>chránit se</p> <p>infinitiv (<i>Chraň se na to sáhnout.</i>) Lop.</p> <p>..., aby (<i>Chránil se, aby se na slunci nespálil.</i>)</p>	<p>беречься/остерегаться</p> <p>nespojuje se v ruštině s předmětovým infinitivem</p> <p>podstatné jméno s předložkou v genitivu (<i>Он берегся от солнца.</i>)</p>

<p>střežit se</p> <p>infinitiv (<i>Střežil se přijít.</i>) Lop.</p> <p>..., aby (<i>Střežil se, aby nenachladl.</i>) Lop.</p>	<p>беречься/остерегаться</p> <p>nespojuje se v ruštině s předmětovým infinitivem</p> <p>podstatné jméno s předložkou v genitivu (<i>Он берется от простуды.</i>)</p>
<p>štitit se</p> <p>infinitiv (<i>Štítí se dělat podrazy.</i>) Korp.</p>	<p>гнушаться/брезговать</p> <p>infinitiv (<i>Он гнушается делать пакости.</i>)</p>
<p>varovat se</p> <p>infinitiv (<i>Varoval se přijít pozdě.</i>) Lop.</p>	<p>беречься/остерегаться</p> <p>nespojuje se v ruštině s předmětovým infinitivem</p>
<p>neustát</p> <p>infinitiv (<i>Neustál být terčem posměchu.</i>) Lop.</p> <p>..., že (<i>Neustál, že byl poražen.</i>) Lop.</p>	<p>не вынести</p> <p>nespojuje se v ruštině s předmětovým infinitivem</p> <p>podstatné jméno v genitivu (<i>Он не вынес поражения.</i>)</p>
<p>jmout se</p> <p>infinitiv (<i>Starý pán...jal se hovořit.</i>) Korp.</p>	<p>начать</p> <p>infinitiv (<i>Пожилый господин... начал говорить.</i>)</p>
<p>nabídnout se, nabízet se</p> <p>infinitiv (<i>Hájil se u soudu a nabídl se dluh uhradit.</i>) Korp.</p> <p>..., že (<i>Tamás vyskočil a nabídl se, že ji zavede domů.</i>) Korp.</p>	<p>вызваться, вызываться</p> <p>infinitiv (<i>В суде он защищался и вызвался выплатить долг.</i>)</p> <p>infinitiv (<i>Тамас выскочил и вызвался проводить ее домой.</i>)</p>
<p>uvázat se</p> <p>infinitiv (<i>Uvázal se pomoci.</i>)</p> <p>..., že (<i>Uvázal se, že udělá přednášku.</i>) Slov.</p>	<p>обязаться</p> <p>infinitiv (<i>Он обязался помочь.</i>)</p> <p>infinitiv (<i>Он обязался организовать лекцию.</i>)</p>
<p>odepřít</p> <p>infinitiv (<i>Odepřel jim pomoci.</i>) Lop.</p> <p>..., aby (<i>Neodepřel, aby se neozval.</i>) Lop.</p>	<p>отказать</p> <p>nespojuje se v ruštině s předmětovým infinitivem</p> <p>přeformulování vety (<i>Он не отказал и отозвался.</i>)</p>

<p>vzpírat se, vzepřít se</p> <p>infinitiv (<i>Vzpíral se dotknout pažby i hlavně zbraně.</i>) Korp.</p>	<p>противиться, воспротивиться</p> <p>nespojuje se v ruštině s předmětovým infinitivem</p>
<p>navrhnout, navrhovat</p> <p>infinitiv (<i>Maruška navrhla vyrazit na výlet.</i>) Lop.</p> <p>..., aby (<i>Navrhují, aby chom šli domů.</i>) Lop.</p> <p>..., že (<i>Maruška navrhla, že bychom mohli vyrazit na výlet.</i>)</p>	<p>предлагать</p> <p>infinitiv (<i>Марушка предложила отправиться в поход.</i>)</p> <p>infinitiv (<i>Прелагаю, идти домой.</i>)</p> <p>infinitiv (<i>Марушка предложила отправиться в поход.</i>)</p>
<p>usnadnit, usnadňovat</p> <p>infinitiv (<i>To nám usnadňovalo je vyhledávat.</i>) Korp.</p>	<p>облегчить, облегчать</p> <p>nespojuje se v ruštině s předmětovým infinitivem</p>
<p>lákat</p> <p>infinitiv (<i>Jej lákalo hovořit o současném stavu společnosti.</i>) Korp.</p> <p>..., aby (<i>Pohybem ruky kohosi lákat, aby hned všeho nechal a ihned šel sem.</i>) Korp.</p>	<p>привлекать/манить</p> <p>nespojuje se v ruštině s předmětovým infinitivem</p> <p>..., чтобы (<i>Своей рукой он манил кого-то, чтобы тот все оставил и немедленно шел за ним.</i>)</p>
<p>nutkat</p> <p>infinitiv (<i>Zvědavost nutkala poslechnout a věřit.</i>) Korp.</p> <p>..., aby (<i>Zvědavost nutkala, aby poslechl a věřil.</i>)</p>	<p>побуждать/заставлять</p> <p>infinitiv (<i>Любозытство побуждало/заставляло выслушать и поверить.</i>)</p>
<p>ponoukat</p> <p>infinitiv (<i>Naprostá tma jej ale ponoukala schoulit se a usnout.</i>) Korp.</p> <p>..., aby (<i>Naprostá tma jej ale ponoukala, aby se schoulil a usnul.</i>)</p>	<p>побуждать</p> <p>infinitiv (<i>Кромешная тьма побуждала его лечь и уснуть.</i>)</p>

<p>pudit</p> <p>infinitiv (<i>Nutkání mě pudilo okamžitě se vydat k agentovi a objednat si lístek.</i>) Корп.</p> <p>..., aby (<i>I když mě cosi pudilo, abych se rychle vzpamatoval.</i>) Корп.</p>	<p>побуждать/подталкивать</p> <p>infinitiv (<i>Сильное желание побудило меня тут же отправиться к агенту заказать билет.</i>)</p> <p>..., чтобы (<i>Хотя что-то подталкивало его, чтобы он быстрее очнулся.</i>)</p>
<p>vábit</p> <p>infinitiv (<i>Vždycky ji vábilo pomáhat zvířatům.</i>) Корп.</p>	<p>манить/привлекать</p> <p>nespojuje se v ruštině s předmětovým infinitivem</p>

2.2.2 Vazby sloves s předmětovými infinitivy v češtině a ruštině

S ohledem na celkově menší počet analyzovaných jednotek je možné zaznamenat vyšší odlišnost vazeb českých a ruských sloves v této kapitole. Z prozkoumaných sloves se svými infinitivními vazbami odlišuje od ruských ekvivalentů třináct sloves: *hledět*, *nelenit se*, *neodpustit si*, *rozmýšlet se*, *chránit se*, *střežit se*, *varovat se*, *neustát*, *odepřít*, *vzpírat se*, *usnadnit*, *lákat*, *vábit*. Tyto rozdíly jsou podrobněji popsány níže.

1) Hledět

Sloveso *hledět* ve svém idiomatickém významu „snažit se“ je úplným synonymem již výše uvedeného slovesa *koukat*. Obě slova mají analogické vazby a překládají se do ruštiny shodně *глядеть/смотреть*. V případě slovesa *hledět se* jako primární překlad nabízí varianta *глядеть* kvůli své fonetické podobě a stejné stylistické rovině. Ruský ekvivalent uvedeného slovesa stejně jako v případě slovesa *koukat* vytváří spojení s určitým slovesem v rozkazovacím způsobu (*Гляди, не опоздай*) na rozdíl od české infinitivní vazby (*Hled' přijít včas*).

2) Nelenit se

V rámci provedené analýzy byla prozkoumána dokonalá forma *nelenit se*, jelikož v nejnovější řadě ČNK SYN2015 nebyly zaznamenány žádné výskyty formy *nelenovat se*, uvedené v starších pracích. Ruskými ekvivalenty tohoto slovesa jsou synonyma *не медлить/не мешкать*, která se na rozdíl od českého originálu nevyskytují pouze v negativní formě. Co se týče infinitivní vazby, podle příkladů z korpusu je poměrně vzácná, jelikož dané sloveso nemá povinnou pravou valenci a používá se mimo kterékoliv předmětné spojení. Spojení s infinitivem však možné je, což neplatí pro žádný z ruských ekvivalentů. (*Капитан не медлил/не мешкал*).

3) Neodpustit si

Zvláštním případem je sloveso *neodpustit si*, které nemá v ruštině jednoslovný ekvivalent a podle slovníku¹ se musí překládat celou frázovou konstrukcí „не мочь удержаться, чтобы не“, která se spojuje výhradně s infinitivem. V daném případě každopádně nejde o předmětový infinitiv.

¹ Velký česko-ruský slovník. Ve spolupráci se Slovanským ústavem AV ČR. LEDA: 2005.

4) Rozmýšlet se

Sloveso *rozmýšlet se* a skoro stejně znějící sloveso *rozmýšlet si* mají skoro stejný význam „zvažovat, uvažovat“. Pro toto slovo ruština má pouze nedokonavý ekvivalent *раздумывать*, jenž nemá vazbu s infinitivem, ale s vedlejší větou (*Он долго раздумывал, отдать ли ему Маринку в жены* – viz. př. v tab.)

5) Chránit se, střežit se, varovat se

Všechna tři slovesa představují velmi blízká synonyma, mají shodný význam a stejné ekvivalenty v ruštině: v určitých kontextech vzájemně zaměnitelné *беречься* a *остерегаться*. První ekvivalent nevytváří spojení s infinitivy, pouze s podstatnými jmény v genitivu (*Берегись автомобиля* – *Chraň se před autem*). Sloveso *остерегаться* se sice primárně se také spojuje s podstatnými jmény v akuzativu, ale infinitivní vazba je, jak ukazuje RNK, možná (*Остерегайся верить хорошему русскому человеку* – *Chraň se věřit hodnému Rusovi*). Z uvedených příkladů plyne, že tato česká synonyma se pouze částečně shodují v infinitivní vazbě se svými ruskými překlady.

6) Neustát

Uvedené sloveso může mít ve větě infinitivní vazbu pouze v idiomatickém významu „nevydržet, nesnést“, jehož ruský ekvivalent „не вынести“ danou vazbu mít nemůže a stejně jako ve většině popsaných příkladů se spojuje výhradně s podstatnými jmény (*Ты не вынес позора той войны* – *Neustal jsi hanbu té války*).

7) Odepřít

Ruský ekvivalent slovesa *odepřít* ve významu „nečinit něco žádaného, odmítat“ je slovo *отказать*, které v tomto významu nevytváří žádnou vazbu s infinitivem a má valenci „отказать кому в чем – кому в чем“ (*Судья также отказала в проведении лингвистической экспертизы* – *Soudkyně také odepřela provést lingvistickou expertizu*).

8) Vzpírat se

Jak ukazují příklady z ČNK, spojení uvedeného slovesa s infinitivem není běžně používáno v řeči, ale je možné a vyskytuje se v určitých kontextech. Ruský ekvivalent tohoto slovesa *противиться* nemá ani potenciální možnost spojení s infinitivem a spojuje se pouze s podstatnými jmény v dativu (*Отец долго противился уговорам брата* – *Otec se dlouho vzpíral bratrovu přemlouvání*).

9) Usnadnit

Na rozdíl od českého originálu ruské sloveso *облегчить* vytváří předmětnou vazbu pouze s podstatnými jmény v akuzativu (*Новое оборудование облегчило нам работу – Nové stroje nám usnadnily práci*), infinitivní spojení není v ruštině v tomto případě používáno.

10) Lákat

Jako ve většině výše prozkoumaných příkladů, pro sloveso *лákat* spojení s infinitivem není primární. Častější jsou vazby s podstatnými jmény, což se shoduje s ruštinou, kde se infinitivní vazba u ekvivalentů *привлекать/манить* nevyskytuje (*Общение с художниками всегда привлекало Марию – Společnost umělců Marii vždy lákala*).

11) Vábit

Jelikož slovesa *лákat* a *vábit* jsou blízkými synonymy, mají v podstatě stejné ekvivalenty v ruštině a stejný vztah k infinitivním vazbám. Jak bylo uvedeno výše, v ruštině slovesa *манить/привлекать* mají pouze vazbu s podstatnými jmény (*Вода манила ее после воздушной гонки – Po vzdušné honičce ji vábila voda*).

2.3 Rozdíly v předmětových a infinitivních vazbách mezi češtinou a ruštinou

Popsané výše rozdíly ve vazbách českých sloves kontroly, sloves s předmětovými infinitivy a jejich ruských ekvivalentů shrneme v následující tabulce. Daná tabulka zpřehledňuje možné způsoby transformace českých infinitivních spojení při jejich překladu do ruštiny.

Tabulka 4. Ruské ekvivalenty infinitivních vazeb prozkoumaných českých sloves.

<p>bavit</p> <p>invinitiv (<i>Mě baví číst cestopisy.</i>)</p>	<p>интересовать, развлекать</p> <p>podstatné jméno v akuzativu (<i>Меня интересуют книги о путешествиях.</i>)</p>
<p>bránit se</p> <p>infinitiv (<i>Dítě se bránilo jít spát.</i>)</p>	<p>сопротивляться</p> <p>podstatné jméno v dativu (<i>Ребенок сопротивлялся попыткам уложить его спать.</i>); vedlejší věta (<i>Ребенок сопротивлялся, когда его пытались уложить спать.</i>)</p>
<p>cítit se</p> <p>infinitiv (<i>Cítil se být mladíkem.</i>)</p>	<p>чувствовать себя</p> <p>přídavné jméno v instrumentalu (<i>Он чувствовал себя молодым.</i>)</p>
<p>koukat</p> <p>infinitiv (<i>Koukej přijít včas!</i>) Lop.</p>	<p>смотреть, глядеть</p> <p>sloveso v rozkazovacím způsobu (<i>Смотри не опоздай!</i>)</p>
<p>potěšit</p> <p>infinitiv (<i>Otce потěшило видеть dceru tak šťastnou.</i>)</p>	<p>порадовать</p> <p>vedlejší věta podmětová (<i>Отца порадовало, что он мог видеть свою дочь такой счастливой.</i>)</p>
<p>rozmyslit si</p> <p>infinitiv (<i>Dobře si rozmysli vdát se za toho člověka.</i>)</p>	<p>обдумать, подумать</p> <p>vedlejší věta časová (<i>Хорошо подумай, прежде чем выходить за этого человека.</i>)</p>

<p>rozpakovat se</p> <p>infinitiv (<i>Dlouho se rozpakoval přiznat se jí v lásce.</i>)</p>	<p>мяться</p> <p>vedlejší věta časová (<i>Он долго мялся, прежде чем признаться ей в любви.</i>)</p>
<p>uložit, ukládat</p> <p>infinitiv (<i>Zákon ukládá rodičům pečovat o děti.</i>)</p>	<p>возложить, возлагать</p> <p>podstatné jméno v akuzativu (<i>Закон возлагает на родителей заботу о детях.</i>)</p>
<p>ukázat se</p> <p>infinitiv (<i>Ukázala se být schopnou manažerkou.</i>)</p>	<p>проявить (себя)</p> <p>podstatné jméno v nominativu se spojkou <i>как</i> (<i>Она проявила себя как талантливый менеджер.</i>)</p>
<p>unavovat</p> <p>infinitiv (<i>Unavuje mě pracovat večer.</i>)</p>	<p>утомлять</p> <p>podstatné jméno v akuzativu (<i>Меня утомляет работа по вечерам.</i>)</p>
<p>выплатит se</p> <p>infinitiv (<i>Нам se выplatilo počkat до rána.</i>)</p>	<p>не зря</p> <p>v ruštině není odpovídající sloveso, uvedený frazém se spojuje s určitými slovesy (<i>Не зря мы подождали до утра.</i>)</p>
<p>zasloužit si</p> <p>infinitiv (<i>Petr zasloužil povýšit od šéfa.</i>)</p>	<p>заслужить</p> <p>podstatné jméno v akuzativu (<i>Петр заслужил повышение от шефа.</i>)</p>
<p>zdat se</p> <p>infinitiv (<i>Petr se zdá být veselý.</i>)</p>	<p>казаться</p> <p>přídavné jméno v instrumentálu (<i>Петр кажется веселым.</i>)</p>
<p>zvládnout</p> <p>infinitiv (<i>Zvládl pracovat до noci.</i>)</p>	<p>выдержать</p> <p>celkové přeformulování věty (<i>На работе он выдержал до ночи.</i>)</p>
<p>hledět</p> <p>infinitiv (<i>Хледи прийти вčas.</i>) Лор.</p>	<p>глядеть</p> <p>sloveso v rozkazovacím způsobu (<i>Гляди, не опоздай!</i>)</p>
<p>nelenit</p> <p>infinitiv (<i>Напад jsem si nelenil zaznamenat.</i>) Корп.</p>	<p>не медлить/не мешкать</p> <p>пřechodník ve spojení s určitým slovesem (<i>Я не медля записал эту идею.</i>)</p>

<p>rozmyšlet se</p> <p>infinitiv (<i>Dlouho se rozmyšleli dát mu Márinku za ženu.</i>) Lop.</p>	<p>раздумывал</p> <p>vedlejší věta časová (<i>Он долго раздумывал, прежде чем отдать Маринку ему в жены.</i>)</p>
<p>chránit se</p> <p>infinitiv (<i>Chraň se na to sáhnout.</i>) Lop.</p>	<p>беречься/остерегаться</p> <p>celkové přeformulování věty (<i>Берегись, не трогай его!</i>)</p>
<p>střežit se</p> <p>infinitiv (<i>Стрежил се přijít.</i>) Lop.</p>	<p>беречься/остерегаться</p> <p>celkové přeformulování věty (<i>Берегись, не приходи!</i>)</p>
<p>varovat se</p> <p>infinitiv (<i>Varoval se chodit pozdě.</i>) Lop.</p>	<p>беречься</p> <p>celkové přeformulování věty (<i>Берегись, поздно не ходи!</i>)</p>
<p>neustát</p> <p>infinitiv (<i>Neustál být terčem posměchu.</i>) Lop.</p>	<p>не вынести</p> <p>podstatné jméno v genitivu (<i>Он не вынес насмешек.</i>)</p>
<p>odepřít</p> <p>infinitiv (<i>Odepřel jim pomoci.</i>) Lop.</p>	<p>отказать</p> <p>podstatné jméno lokálu s předložkou <i>в</i> (<i>Он отказал им в помощи.</i>)</p>
<p>vzpírat se, vzepřít se</p> <p>infinitiv (<i>Vzpíral se dotknout pažby i hlavně zbraně.</i>) Korp.</p>	<p>противиться, воспротивиться</p> <p>celkové přeformulování věty (<i>Он противился, не хотел прикасаться к оружию.</i>)</p>
<p>usnadnit, usnadňovat</p> <p>infinitiv (<i>To nám usnadňovalo je vyhledávat.</i>) Korp.</p>	<p>облегчить, облегчать</p> <p>podstatné jméno v akuzativu (<i>Это облегчало нам ее поиски.</i>)</p>
<p>lákat</p> <p>infinitiv (<i>Jej lákalo hovořit o současném stavu společnosti.</i>) Korp.</p>	<p>привлекать/манить</p> <p>podstatné jméno v akuzativu (<i>Ее привлекали разговоры о современном обществе.</i>)</p>
<p>vábit</p> <p>infinitiv (<i>Vždycky ji vábilo pomáhat zvířatům.</i>) Korp.</p>	<p>манить/привлекать</p> <p>podstatné jméno v akuzativu (<i>Ее всегда привлекала помощь животным.</i>)</p>

Provedené dále analýzy ukazují nejbližší rozdíly v infinitivních vazbách mezi českými a ruskými slovesy a umožňují shrnout je do následujících níže bodů.

1. V ruštině neexistuje spojení slovesa v osobní formě (kromě modálních a fázových sloves) a konstrukci „být + podstatné/přídavné jméno“.
2. Stejně jako jejich české ekvivalenty z prozkoumaného seznamu ruská slovesa ve všech případech mají předmětnou vazbu s podstatným jménem v akuzativu, což zjednodušuje překlad z jednoho jazyka do druhého (např.: *Petr si zasloužil povýšení – Петр заслужил повышение.*)
3. Pro ruštinu není typické spojení sloves kontroly s vedlejšími větami, jak se ukázalo z příkladů, vazby s předmětnými a účelovými větami se vyskytují v ruštině pouze v některých omezených příkladech:
 - a. slovesa vyjadřující rozkaz nebo zákaz činnosti, donucení nebo zabránění: *велеть, запретить, принудить, заставить, мешать* aj; vedlejší věta je možná všude a dává se jí přednost, ji-li vyjadřen adresat rozkazu;
 - b. slovesa vyjadřující svolení k něčemu, umožnění něčeho, naučení něčemu: *разрешить, позволить, помогать, научить, учить* aj; (u těchto sloves infinitiv převládá nad větou vedlejší se *чтобы*, u *учить, научить* je možný pouze infinitiv;
 - c. slovesa vyjadřující radu, návrh, prosbu, přesvědčování, přání: *советовать, предлагать, требовать, уговаривать, просить* aj; v češtině se u odpovídajících sloves neuzivá se infinitiv ale vedlejší věta s *aby*;
 - d. neosobní slovesa vyjadřující nutkání k něčemu: *меня тянет, дёрнуло, угораздило* aj;
4. Vazby polysémantických sloves neshodují se s ruskými ekvivalenty ve všech možných významech. Často se stává, že v jednom z významů české sloveso má shodnou infinitivní vazbu s ruským ekvivalentem a v jiném významu se dané vazby odlišují (např. *Rozmyslit si.*)
5. Téměř v každém případě kromě sloves *rozmyslit si, rozpakovat se, uložit/ukládat, zasloužit si*, kdy infinitivní vazby se ve vybraných jazycích odlišovaly, šlo o jiný než předmětový infinitiv. Znamená to, že vazby s předmětovými infinitivy za výjimkou zmíněných sloves se shodují.

Popsané rozdíly je třeba brát na vědomí zvláště při překladu z jednoho jazyka do druhého pro vytvoření autentických skladebních konstrukcí.

3. Praktická cvičení na valenci sloves v češtině a v ruštině

Analýzy provedené v rámci této práce neukázaly velké rozdíly ve valenci sloves kontroly mezi češtinou a ruštinou. Přesto v některých případech rozdíly ve vazbách mohou způsobovat potenciální chyby v projevech nerodilých mluvčích, kteří často aplikují pravidla rodného jazyka na jazyk cizí. V případě, že shodných korelací s ruštinou je převážná většina, je pro ruského mluvčího mnohem přirozenější použít v češtině ruskou vazbu, i když se od české odlišuje. Z tohoto důvodu je potřeba věnovat rozdílům v infinitivních vazbách mezi zkoumanými jazyky větší pozornost, což je i cílem vytvořených cvičení.

V předchozích analýzách byla označena slovesa, jejichž ruské ekvivalenty mají vazby odlišné od češtiny. V úvahu byla vzata jak prozkoumaná slovesa kontroly z ČNK, tak i seznamy sloves s předmětovým infinitivem z dřívějších publikací, která společně vytvořila následující výběr: *bavit, bránit se, cítit se, koukat, potěšit, rozmyslit si, rozpakovat se, uložit/ukládat, ukázat se, unavovat, vyplatit se, zasloužit si, zdát se, hledět, nelenit se, neodpustit si, rozmýšlet se, chránit se, střežit se, varovat se, neustat, odepřít, vzpírat se, usnadnit, lákat, vábit.*

Procvičování vazeb daných sloves jsou věnována uvedená níže cvičení.

Cvičení 1

Typ úlohy: uzavřená, dichotomická.

Zadání: vyberte správnou variantu a doplňte věty.

Způsob řešení: ze dvou nabízených variant doplnění věty student vybírá jednu správnou.

Cíl cvičení: rozvinout schopnost studenta tvořit správné syntaktické vazby ve větě, konkrétně infinitivní a také vazby s vedlejšími věty.

Úroveň: jednoduchá, výběr ze dvou předložených alternativ.

Kmen úlohy:

1. Cítil se že je mladý / být mladým.
2. Dědeček se dlouho namáhal, aby vstal/ že vstane z postele.
3. Obtěžoval byste se prosím vysvětlit/ abyste vysvětlil, co jste svým projevem mínil?
4. Odhodlala se nastoupit/ aby nastoupila na filmovou školu.
5. Vždy jsem se ostýchal abych tancoval/ tancovat.
6. Předsevzal jsem si, že budu vstávat/ abych vstával brzo ráno.
7. Nikdy jsem nesvedl abych zatancoval / zatancovat valčík.

8. Sestra si netroufala odporovat / aby odporovala otci.
9. Petr se zdráhal vyjít/ aby vyšel ven.
10. Chránil se že sáhne /aby sáhnul na psa.

Řešení úlohy:

1. Cítil se být mladým.
2. Dědeček se dlouho namáhal, aby vstal z postele.
3. Obtěžoval byste se prosím vysvětlit, co jste svým projevem mínil?
4. Odhodlala se nastoupit na filmovou školu.
5. Vždy jsem se ostýchal tancovat.
6. Předsevzal jsem si, že budu vstávat brzo ráno.
7. Nikdy jsem nesvedl zatancovat valčík.
8. Sestra si netroufala odporovat otci.
9. Petr se zdráhat vyjít ven.
10. Chránil se sáhnout na psa.

Cvičení 2

Typ úlohy: otevřená, se stručnou odpovědí.

Zadání: přeformulujte větu tak, aby obsahovala infinitiv.

Způsob řešení: v každé z nabízených vět vyměnit jmennou vazbu slovesa nebo jeho vazbu s vedlejší větou za infinitivní a přizpůsobit této změně gramatické kategorie ostatních členů.

Cíl cvičení: určit a rozvinout schopnost studenta vytvářet syntakticky správné věty.

Úroveň: středně složitě, vytvoření nového kontextu na základě předloženého.

Kmen úlohy:

1. Baví mě práce s lidmi.
2. Otec se po procházce cítil odpočínutý.
3. Novému kolegovi se dařila komunikace se zákazníky.
4. Trenér donutil svého žáka, aby se vzdal závodu.
5. Otec mi dovoľoval, abych si bral na víkendy jeho auto.
6. Soused se asi chystá ke stěhování.
7. Každý týden jezdím na nákupy autem.
8. Koukej, abys dorazil na nádraží přesně v 7!
9. Reklama motivuje k utrácení peněz ve velkém.
10. Nové opatření nařizuje všem studentům kontrolu svých studijních povinností.

Řešení úlohy:

1. Baví mě pracovat s lidmi.
2. Otec se po procházce cítil být odpočínutý.
3. Novému kolegovi se dařilo komunikovat se zákazníky.
4. Trenér donutit svého žáka vzdát se závodu.
5. Otec mi dovoľoval brát si na víkendy jeho auto.
6. Soused se asi chystá stěhovat se.
7. Každý týden jezdím nakupovat autem.
8. Koukej dorazit na nádraží přesně v 7!
9. Reklama motivuje utrácet ve velkém.
10. Nové opatření nařizuje všem studentům kontrolovat své studijní povinnosti.

Kmen úlohy:

1. Nakonec jsem se rozhodl k přihlášení na vysokou školu.
2. Viktor rozhodně odmítal cestování v zimě.
3. Ředitel továrny se opravňoval k rozhodnutí o přijetí nového personálu.
4. Hned v první den v Praze plánujeme návštěvu Pražského hradu.
5. Dnes všem návštěvníkům povolili vstup do uzavřených prostorů.
6. Spojení s protějším břehem se podařilo.
7. Rodiče přiměli Petra, aby studoval na vysoké škole.
8. Tomáš přislíbil matce, že se u ní staví.
9. Přejete si, aby donesli kávu?
10. Dobře si rozmysli, než koupíš tak drahé auto.

Řešení úlohy:

1. Nakonec jsem se rozhodl přihlásit se na vysokou školu.
2. Viktor rozhodně odmítal cestovat v zimě.
3. Ředitel továrny se opravňoval rozhodnout, zda přijme příští rok nový personál.
4. Hned v první den v Praze plánujeme navštívit Pražský hrad.
5. Dnes všem návštěvníkům povolili vstupovat do uzavřených prostorů.
6. Podařilo se nám spojit se s protějším břehem.
7. Rodiče přiměli Petra studovat na vysoké škole.
8. Tomáš přislíbil matce stavět se u ní.
9. Přejete si donést kávu?
10. Dobře si rozmysli koupit tak drahé auto.

Kmen úlohy:

1. Slíbil jsem synovi, že mu koupím hračku.
2. Stačí, když dopis bude poslán na adresu firmy.
3. Sklenice vína denně neškodí zdraví.
4. Celý den Jana toužila po setkání s Markem.
5. Na kurzech se stážisté učí zvládání stresu.
6. Zákon ukládá řidičům dodržování pravidel silničního provozu.
7. Nový systém studentům umožnil, aby prodlužovali výpůjčky online.
8. Noční práce mě vždy unavuje.
9. Pravidla návštěvy prostorů závodů určují, abychom odevzdali všechna nahrávací zařízení.
10. Vadí mi dlouhá čekání.

Řešení úlohy:

1. Slíbil jsem koupit synovi hračku.
2. Stačí poslat dopis na adresu firmy.
3. Pít sklenici vína denně neškodí zdraví.
4. Celý den se Jana toužila setkat s Markem.
5. Na kurzech se stážisté učí zvládat stres.
6. Zákon ukládá řidičům dodržovat pravidla silničního provozu.
7. Nový systém studentům umožnil prodlužovat výpůjčky online.
8. Pracovat v noci mě vždy unavuje.
9. Pravidla návštěvy prostorů závodů nám určují odevzdat všechna nahrávací zařízení.
10. Vadí mi dlouho čekat.

Kmen úlohy:

1. Plukovník velel, abychom ustoupili.
2. Brzké vstávání se Nadě vyplatilo.
3. Již týden váhá s rozhodnutím, zda koupí byt.
4. Matka zakazovala bratrovi, aby jezdil na motorce.
5. Myslím si, že si zasloužíš povýšení.
6. Smlouva zavazuje, abychom splnili podmínky.
7. Firma se zavázala, že dodrží slib.
8. Pana Doležela zmocnili, aby přeorganizoval útvar.
9. Zvládli jsme hlídání dítěte po celý den.
10. Již jsem si zvykla na pravidelná cvičení.

Řešení úlohy:

1. Plukovník nám velel ustoupit.
2. Vstát brzy se Nadě vyplatilo.
3. Váhá se rozhodnout o již týden.
4. Matka zakazovala bratrovi jezdit na motorce.
5. Myslím si, že si zasloužíš povýšit.
6. Smlouva nás zavazuje splnit podmínky.
7. Firma se zavázala dodržet slib.
8. Pana Doležela zmocnili přeorganizovat útvar.
9. Zvládli jsme hlídat dítě po celý den.
10. Již jsem si zvykla pravidelně cvičit.

Cvičení 3

Typ úlohy: otevřená, se stručnou odpovědí.

Zadání: přeložte do ruštiny.

Způsob řešení: uvedené věty přeložit do ruštiny s použitím správných slovesných vazeb.

Cíl cvičení: procvičit schopnosti studenta vytvářet gramaticky správné konstrukce v cílovém jazyce.

Úroveň: složitá, písemný překlad.

Kmen úlohy:

1. Děti bavilo hrát si s novou stavebnicí.
2. Nebraň se jít se mnou.
3. Cítím se být povinen postarat se o tyto lidi.
4. Potěšilo mě mluvit se samotným ministrem.
5. Rozmýšlím se jet na kurzy do zahraničí.
6. Rozpakoval se mluvit s profesorem.
7. Tvůj přítel se ukázal jako statečný muž.
8. Mého otce vždy unavovalo psát dlouhé články.
9. Vyplatilo se nám počkat na další autobus.
10. Takový poctivý pracovník si zaslouží odměnu.
11. Vaše nabídka se zdá být zajímavá.
12. Hleď nezaspat dnes ráno!

Řešení úlohy:

1. Детям было интересно играть с новым конструктором.
2. Не сопросивляйся, пойдём со мной.
3. Я чувствую себя обязанным позаботиться об этих людях.
4. Я был рад говорить с самим министром.
5. Я обдумываю поездку на курсы за границу.
6. Он мялся и не хотел говорить об этом с профессором.
7. Твой друг показал себя как храбрый мужчина.
8. Моего отца всегда утомляло написание длинных статей.
9. Не зря мы дождались следующего автобуса.
10. Такой добросовестный работник заслуживает награду.
11. Ваше предложение кажется интересным.
12. Гляди, не проспай сегодня утром!

Kmen úlohy:

1. Nikoho nebaví dělat nudnou práci.
2. Přestože Marek byl unavený, nebránil se jít do kina.
3. Koukej, abys nepadl z toho žebříku.
4. Návštěvní řád výstavy ukládá hostům nedotýkat se exponátů.
5. Můj kolega se rozmýšlí nastoupit do jiného oddělení firmy.
6. Tvůj soused se zdá být smutný, stalo se něco?
7. Paní Marešová se ukázala být přísnou učitelkou.
8. Barevný reklamní plakát kanceláře lákal dopřát si cestu k moři.
9. Mě unavuje řídit ve městě.
10. Vzpíral jsem se odevzdat zavazadla.
11. Petr nelenil jít za ředitelem.
12. Neodpustil si uštipnout kousek koláče.

Řešení úlohy:

1. Никому не интересно заниматься скучной работой.
2. Несмотря на то, что Марк был уставший, он не противился походу в кино.
3. Смотри, не упади с этой стремянки!
4. Правила посещения возлагают на гостей обязательство не притрагиваться к экспонатам.

5. Мой коллега подумывает перейти в другой отдел.
6. Твой сосед кажется грустным, что-то случилось?
7. Пани Марешова показала себя как строгого учителя.
8. Разноцветный рекламный плакат агенства манил в путешествие к морю.
9. Меня утомляет вождение по городу.
10. Я воспротивился сдаче багажа.
13. Петр не мешкая пришел к директору.
14. Он не мог удержаться, чтобы не отщипнуть кусочек пирога.

Poslední cvičení má jiný charakter než předchozí dvě, jelikož je určeno pro česky mluvící studenty, studující ruštinu. Teoreticky je možné vyměnit výchozí a cílový jazyk a vytvořit tak cvičení pro rusky mluvící studenty. V tomto případě však nebude možné procvičit vazby zkoumaných sloves, jelikož v překladu mohou být použita jejich synonyma.

Závěr

V rámci této diplomové práce bylo provedeno porovnání vazeb českých sloves s infinitivy, zvláště pak s předmětovými infinitivy, s jejich ruskými ekvivalenty. Analýza vybraného korpusového seznamu sloves kontroly potvrdila, že vybraný typ kontroly „sloveso + infinitiv“ předpokládá především infinitiv předmětový. Jiné než předmětové infinitivní vazby mají pouze následující slovesa: *bavit*, *dařit se*, *napadnout*, *podářit se*, *potěšit*, *škodit*, *unavovat*, *vadit*, *vyplatit se*, *zbývat*, *pomáhat*, *napomáhat*, *odejít*, *přijít*, *zajít*, *jít*, *přijet*, *jet*, *odlétat*, *zůstat*, *cítit se*, *ukázat se*, *zdat se*. Kromě řady zvlášť prozkoumaných výjimek se uvedený seznam shoduje se slovesy s předmětovými infinitivy, která uvádí české mluvnické.

Porovnání všech českých jednoslovných predikátů, které mohou vytvářet infinitivní vazby, s jejich ruskými ekvivalenty ukázalo určité rozdíly ve vazbách mezi češtinou a ruštinou:

1. Potenciální vazba sloves *cítit se*, *ukázat se*, *zdat se* s konstrukcemi „být + podstatné/přídavné jméno“ u ruských ekvivalentů není možná.
2. Ruská slovesa, stejně jako jejich české ekvivalenty z prozkoumaného seznamu, mají ve většině případů předmětnou vazbu s podstatným jménem v akuzativu, což zjednodušuje překlad z jednoho jazyka do druhého (např.: *Petr si zasloužil povýšení* – *Петр заслужил повышение*.)
3. Pro ruštinu není typické spojení sloves kontroly s vedlejšími větami, jak se ukázalo u jednotlivých příkladů. Vazby s předmětnými a účelovými větami se málokdy vyskytují v ruských překladech.
4. Vazby polysémantických sloves se neshodují s ruskými ekvivalenty ve všech možných významech. Často se stává, že v jednom významu má české sloveso shodnou infinitivní vazbu s ruským ekvivalentem a v jiném významu se dané vazby odlišují (např. *Rozmyslit si*.)
5. Ve většině případů s výjimkou sloves *rozmyslit si*, *rozpakovat se*, *uložit/ukládat*, *zasloužit si*, kdy se infinitivní vazby odlišují, jde o jiný infinitiv než předmětový. To znamená, že s výjimkou výše zmíněných sloves mají čeština a ruština shodné vazby s předmětovými infinitivy.

Zároveň se však ukázalo, že odhalené rozdíly nejsou početné a že ve většině případů se oba jazyky shodují.

Jak bylo zjištěno, téměř všechna česká slovesa mající odlišnou vazbu od ruštiny neřídí předmětový infinitiv, ale nejčastěji infinitiv podmětový a účelový.

Co se týče vazeb s vedlejšími větami, je patrné, že je čeština využívá mnohem aktivněji než ruština.

Jako prakticky aplikovatelný výsledek byla uvedena ukázková série didaktických cvičení, při jejichž plnění je třeba používat znalosti o vyjevených rozdílech. Každý typ cvičení může být použit jako součást cvičebnic nebo didaktických testů pro rusky mluvící cizince studující češtinu.

Seznam odborné četby a zdrojů

1. ADAMOVIČOVÁ, Ana a Jan HOLUB. *Čeština jako cizí jazyk: úroveň B2 : podle "Společného evropského referenčního rámce pro jazyky. Jak se učíme jazykům, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme"*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, 2005. ISBN 80-260-1461-8.
2. ADAMOVIČOVÁ, Ana a Jiří PEŠIČKA. *Běžně mluvený jazyk ve výuce češtiny pro cizince*. In: Sborník Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka (AUČCJ), 2005-2006. Praha: Akropolis, 2006.
3. BOZDĚCHOVÁ, Ivana. *Korespondence v češtině: příručka pro cizince* [online]. Praha: Karolinum, 2015 [cit. 2017-08-03]. ISBN 978-80-246-2940-7. Dostupné z: <http://site.ebrary.com/lib/cuni/Doc?id=11052331> Brčáková D.: *Сорок коварных вопросов чешской грамматики*. Praha: Karolinum, 2002.
4. ČADSKÁ, M. a kol.: *K některým problémům výuky češtiny jako cizího jazyka*. ÚJOP UK, Praha 1997.
5. ČECHOVÁ, Marie a Vlastimil STYBLÍK. *Čeština a její vyučování: didaktika českého jazyka pro učitele základních a středních škol a studenty učitelství* [online]. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství, 1998 [cit. 2017-08-03]. ISBN 80-85937-47-6. Dostupné z: <http://alephuk.cuni.cz/CKIS-28.html>.
6. ČECHOVÁ, Marie. *Komunikační a slohová výchova*. Praha: ISV nakladatelství, 1998. ISBN 80-85866-32-3.
7. HEJDUKOVÁ, Jana a Bruce DAVIES. *401 czech verbs: tests were conducted under controlled conditions*. 3rd. ed. Praha: Tourist survival guide, 2006. ISBN 80-239-7260-X.
8. GREPL, Miroslav a Petr KARLÍK. *Skladba češtiny* [online]. Olomouc: Votobia, 1998 [cit. 2017-08-03]. Velká řada. ISBN 80-7198-281-4. Dostupné z: <http://alephuk.cuni.cz/CKIS-28.html>

9. HÁDKOVÁ, Marie, Kateřina VLASÁKOVÁ a Jan LÍNEK. *Čeština jako cizí jazyk: jak se učíme jazykům, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme*". Úroveň A1, podle "Společného evropského referenčního rámce pro jazyky". Olomouc: Univerzita Palackého, 2005.
10. HAVRÁNEK, Bohuslav a Alois JEDLIČKA. *Stručná mluvnice česká*. 21. vydání. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. Pomocné knihy pro žáky základních škol.
11. HRDLIČKA, Milan. *Cizí jazyk čeština*. Praha: ISV nakladatelství, 2002. Jazykověda. ISBN 80-85866-98-6.
12. KARLÍK P.: *Korpus jako zdroj dat*. Brno, 2004
13. *Sborník Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka (AUČCJ)* .. Praha: Akropolis, 2005-.
14. LOPATKOVÁ, Markéta, Václava KETTNEROVÁ a Zdeněk ŽABOKRTSKÝ. *Valenční slovník českých sloves*. Praha: Karolinum, 2008. ISBN 978-80-246-1467-0.
15. MACUROVÁ, P.: *Kontrolovaný infinitiv*. Dipl. práce. Brno: MU, 2009.
16. MAŠÍN, Jaroslav. *Pragmalingvistika a osvojování češtiny jako cizího jazyka*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2015. Varia. ISBN 978-80-7308-555-1. Dostupné také z: <http://sfx.is.cuni.cz/sfxlcl3?isbn=9788073086343>
17. PANEVOVÁ, Jarmila. *Mluvnice současné češtiny*. 2., Syntax češtiny na základě anotovaného korpusu. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2497-6.
18. PETR, Jan. *Mluvnice češtiny*. 3. *Skladba*. Praha: Academia, 1987.
19. PIŠLOVÁ, Simona. *Jazykové hry*. Praha: Fortuna, 1996. ISBN 80-7168-309-4.
20. POLDAUF, Ivan a Karel ŠPRUNK. *Čeština jazyk cizí: mluvnice češtiny pro cizince*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1968. Vysokoškolské učebnice.

21. SVOBODA, Karel. *Infinitiv v současné spisovné češtině*. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1962. Rozpravy Československé akademie věd. Řada společenských věd.
22. TRÁVNÍČEK, František. *K předmětovému infinitivu*. Naše řeč 37, 1954.
23. *Společný evropský referenční rámec pro jazyky: jak se učíme jazykům, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme*. [1. vyd.]. Olomouc: Univerzita Palackého, 2002. ISBN 80-244-0404-4.
24. SVOBODOVÁ, Jana. *Didaktika českého jazyka s komunikačními prvky: počáteční fáze výuky mateřštiny*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2003. ISBN 80-7042-301-3.
25. SVOZILOVÁ, Naďa, Hana PROUZOVÁ a Anna JIRSOVÁ. *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*. Praha: Academia, 2005. ISBN 80-200-1310-5.
26. ŠÁRA, M. *Prahová úroveň. Čeština jako cizí jazyk*. Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2001.
27. *Společný evropský referenční rámec pro jazyky: jak se učíme jazykům, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2002. ISBN 80-244-0404-4.
28. ŠEBESTA, Karel. *Druhý a cizí jazyk: osvojování a vyučování : terminologický slovník*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2014. Varia. ISBN 978-80-7308-554-4.
29. ŠTÍCHA, František. *Akademická gramatika spisovné češtiny*. Praha: Academia, 2013. ISBN 978-80-200-2205-9.
30. ŠVEC, Vlastimil, Hana FILOVÁ a Oldřich ŠIMONÍK. *Praktikum didaktických dovedností*. Brno: Masarykova univerzita, 1996. ISBN 80-210-1365-6.
31. VALKOVÁ, Jarmila. *Komunikační přístup a učebnice češtiny pro nerodilé mluvčí*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2014. Varia. ISBN 978-80-7308-524-7.

32. KONSTANTINOVA, T. I., Mikuláš ZATOVKAŇUK a Aleksandra Grigor'jevna ŠIROKOVA. *Konfrontační studium ruské a české gramatiky a slovní zásoby*. Praha: Univerzita Karlova, 1974.
33. BAUER, Jaroslav, Roman MRÁZEK a Stanislav ŽAŽA. *Příruční mluvnice ruštiny pro Čechy*. II, Skladba. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1960.
34. HÁJKOVÁ, Eva. *Didaktické studie I: kapitoly z moderní didaktiky českého jazyka*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2004. ISBN 80-7290-197-4.

Elektronické zdroje:

35. *Český národní korpus* [online]. [cit. 2017-07-02]. Dostupné z: <http://korpus.cz/>
36. *Национальный корпус русского языка* [online]. [cit. 2017-07-02]. Dostupné z: <http://ruscorpora.ru/>
37. Rusko-Česká slovníková databáze. *Slovanský ústav Akademie věd České republiky* [online]. [cit. 2017-07-25]. Dostupné z: <http://slovník.slu.cas.cz/slovník/main/index.html>
38. *Databáze jazykových chyb v češtině mluvčích s prvním jazykem slovanským* [online]. [cit. 2017-07-15]. Dostupné z: <http://chrup.ff.cuni.cz/About.aspx>

Učebnice:

39. ADAMOVIČOVÁ, Ana. *Nebojte se češtiny: konverzace pro středně pokročilé*. 3. vydání. Praha: Karolinum, 2013. ISBN 978-80-246-2270-5.
40. ADAMOVIČ, Ana a Darina IVANOVÁ. *Basic Czech I*. Third edition. Prague: Karolinum, 2013. ISBN 978-80-246-2334-4.
41. KESTŘÁNKOVÁ, Marie, Kateřina HLÍNOVÁ, Pavel PEČENÝ a Dagmar ŠTĚPÁNKOVÁ. *Čeština pro cizince: úroveň B2 : vhodná pro všechny národnosti*. Brno: Edika, 2013. ISBN 978-80-266-0178-4.
42. BISCHOFOVÁ, Jana, Jiří HASIL, Milan HRDLIČKA a Jitka KRAMÁŘOVÁ-HEZINOVÁ. *Pracovní sešit k učebnici Čeština pro středně a více pokročilé*. Vydání druhé. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2016. ISBN 978-80-246-3265-0.

43. CONFORTIOVÁ, Helena, Jitka CVEJNOVÁ a Natalja RAJNOCHOVÁ. *Češskij jazyk: čeština pro rusky hovořící*. Voznice: Leda, 2013. ISBN 978-80-7335-165-6.
44. HRON, Josef, Karla HRONOVÁ. *Čeština pro cizince/ Češskij jazyk dlja inostrancev*. Praha: Didakta, 2013, ISBN 978-80-904740-3-1.
45. MROVĚCOVÁ, Ljuba. *Češskij jazyk dlja ruskogovorjaščich*. Brno: Computer Press, 2009. ISBN 978-80-251-1992-1. Dostupné také z: http://toc.nkp.cz/NKC/200912/contents/nkc20092009633_1.pdf
46. REMEDIOSOVÁ, Helena a Elga ČECHOVÁ. *Chcete mluvit česky?*. 3., přeprac. vyd. Liberec: Harry Putz, 2007. ISBN 80-86727-11-4.